

ODUM

ZAKŁAD USŁUGOWY s.c.

ul. Mostowa 9 64-800 CHODZIEŻ
odum@onet.pl

TEL. (0-67) 282-74-35, 281-09-84 FAKS. (0-67) 281-23-67
regon 300521296, NIP 6070036549

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

Opracowała:

mgr Justyna Sekulska

Sprawdził:

mgr Adam Dymek

Chodzież, luty 2015 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Spis treści:

I.	Wprowadzenie.....	5
I.1.	Podstawy prawne prognozy.	5
I.2.	Cel prognozy.	5
I.3.	Zakres prognozy.....	5
I.4.	Obszar objęty prognozą.	6
I.5.	Wykorzystane akty prawne.....	7
II.	Informacje ogólne.....	8
II.1.	Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.....	8
II.2.	Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.....	12
II.3.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia.	13
II.4.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.	13
II.5.	Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.	14
III.	Część opisowa (analiza i ocena).....	18
III.1.	Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.	18
III.1.1.	Położenie terenu objętego projektowanym dokumentem	18
III.1.2.	Budowa geologiczna.	19
III.1.3.	Gleby.	20
III.1.4.	Wody podziemne.....	21
III.1.5.	Wody powierzchniowe.....	23
III.1.6.	Warunki klimatyczne.	26
III.1.7.	Powietrze atmosferyczne.....	27
III.1.8.	Formy ochrony przyrody.....	29
III.1.9.	Roślinność i zwierzęta.....	34
III.1.10.	Krajobraz.	36
III.1.11.	Klimat akustyczny.....	37
III.1.12.	Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	38
III.2.	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.	39
III.3.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.	39
III.4.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	40
III.5.	Przewidywane znaczące oddziaływania (...) na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.	43
III.5.1.	Obszary Natura 2000.....	44
III.5.2.	Różnorodność biologiczna.	48

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

III.5.3. Ludzie.....	49
III.5.4. Rośliny i zwierzęta.....	51
III.5.5. Woda.....	51
III.5.6. Powietrze.....	54
III.5.7. Hałas.....	55
III.5.7. Powierzchnia ziemi.....	56
III.5.8. Krajobraz.....	56
III.5.9. Klimat.....	56
III.5.10. Zasoby naturalne.....	57
III.5.11. Zabytki i dobra materialne.....	57
III.5.12. Opis przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko.....	57
III.6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.....	61
III.7. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.....	63
IV. Wnioski.....	64

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

Załączniki:

1. Program ochrony środowiska dla Gminy Łobżenica na lata 2015-2020.
2. Karta otworu piezometrycznego P-1
3. Karta otworu piezometrycznego P-2
4. Karta otworu piezometrycznego P-3
5. Przekrój hydrogeologiczny.
6. Mapa stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).
7. Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000 – arkusz Łobżenica.
8. Charakterystyka Jednolitych Części Wód zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.
9. Położenie terenu objętego Prognozą względem obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Łobżonki i Bory Kujańskie”.
10. Mapa obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki.

I. Wprowadzenie.

I.1. Podstawy prawne prognozy.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko, określana w dalszej części Prognozą, sporządzona została w myśl art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1235).

Prognoza przedłożona zostanie do publicznego wglądu wraz z tekstem i rysunkiem projektu uchwały, ustanawiającej po jej uchwaleniu i ogłoszeniu obowiązujący akt prawa miejscowego.

I.2. Cel prognozy.

Podstawowym celem niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica jest identyfikacja potencjalnych skutków środowiskowych w przypadku realizacji założonych celów.

Wykonanie niniejszej Prognozy ma warunkować uchwalenie proponowanych zmian i przedsięwzięć zawartych w Programie ochrony środowiska dla gminy Łobzenica, określanego w dalszej części Programem, przy świadomości społecznej z uwzględnieniem możliwych obecnie do przeprowadzenia procedur przewidzianych jako udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska zawartych w ustawie z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1235).

I.3. Zakres prognozy.

Zakres merytoryczny Prognozy zgodny jest z art. 51, ust. 2 oraz art. 52 ust.1 i 2 ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1235).

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

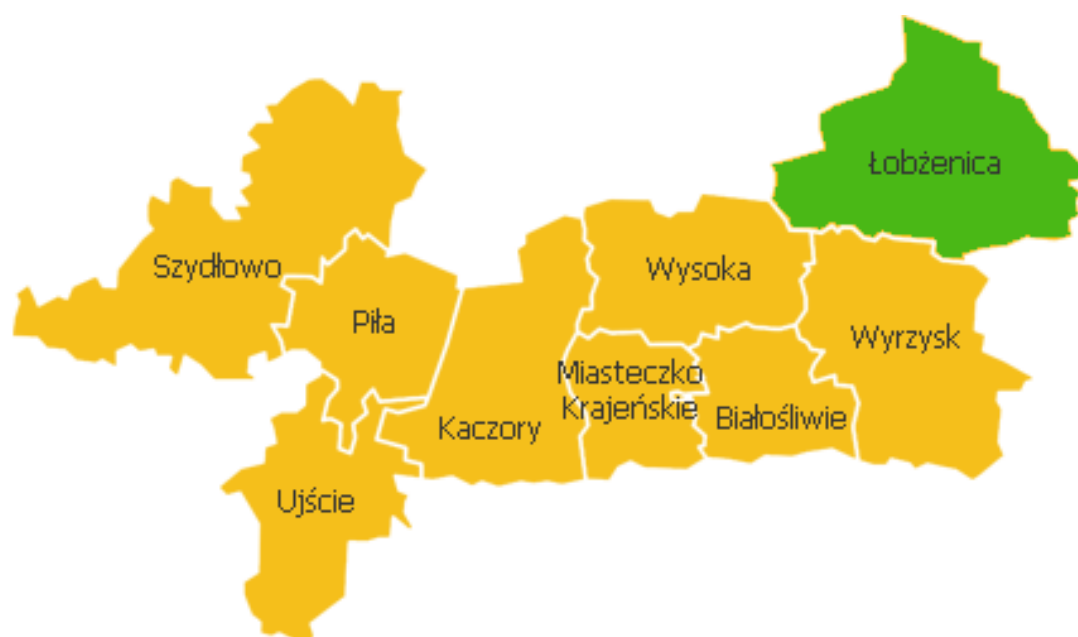
1.4. Obszar objęty prognozą.

Obszar objęty niniejszą Prognozą położony jest w województwie wielkopolskim, w powiecie pilskim i obejmuje teren całej gminy Łobżenica.

Gminę tworzą 23 sołectwa (w tym 11 przysiółków) oraz miasto Łobżenica, która stanowi siedzibę władz gminy. Powierzchnia gminy wynosi 190,68 km², z czego 71% stanowią użytki rolne (w tym 11% łąki i pastwiska), 20% stanowią lasy, 9% stanowią pozostałe tereny, czyli zabudowa mieszkaniowa, przemysłowa, drogi itp.

Gmina Łobżenica graniczy z gminami: Złotów (od północnego- zachodu), Więcbork, Sadki, Mrocza (od wschodu) oraz z gminami Wysoka i Wyrzysk (od południa)

Obszar gminy zamieszkuje 9775 mieszkańców (stan na dzień 31 grudnia 2013 wg danych regionalnych GUS), z czego mieszkańcy miasta stanowią 31% ogółu.

Rys. 1. Położenie gminy Łobżenica na tle powiatu pilskiego.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

I.5. Wykorzystane akty prawne.

- ustawa z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.),
- ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. z 2013 r., poz. 627 ze zm.),
- ustawa z dnia 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. z 2012 r. Nr 0, poz. 647 ze zm.),
- ustawa z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 z póź. zm.),
- ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U.Nr 75, poz. 493 z póź. zm.),
- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.Nr 162, poz. 1568 z póź. zm.),
- ustawa Prawo wodne z dnia 18.07.2001 r. (t. j. Dz. U. z 2012 r. Nr 0, poz.145 ze zm.),
- ustawa z dnia 2.02.1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1205),
- ustawa z dnia 7.07.1994 r. Prawo budowlane (t. j. Dz. U z 2013 r. poz.1409),
- ustawa z dnia 14.12.2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r., poz. 21 z póź. zm.),
- ustawa z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1399),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27.09.2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5.01.2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U.Nr 0, poz. 81),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U.Nr 237, poz. 1419),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13.04.2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz.U.Nr 77, poz. 510 ze zm.),

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U.Nr 25, poz. 133),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09.11.2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27.08.2014 roku w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz.U. z 2014, poz. 1169),
- rozporządzenie Nr 5/98 Wojewody Piłskiego z 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie piłskim (Dz. Urz. Woj. Pil. Nr 13, poz. 83),
- uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009—2012 z perspektywą do roku 2016” (M.P z 2009 r. Nr 34, poz. 501),
- uchwała Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27.08.2012 r. Nr XXV/440/12 w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017.

II. Informacje ogólne.

II.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.

◇ Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

Analizowany dokument stanowi Program ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020, określany w dalszej części Programem.

Program stanowi dokument strategiczny dla przedsięwzięć realizowanych na terenie gminy Łobzenica. Został on sporządzony w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań niezbędnych do realizacji z zakresu ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 17 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminny program ochrony środowiska, uchwalany przez radę gminy. Program ten określa cele oraz

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

◇ Główne cele projektowanego dokumentu

W omawianym Programie, wyodrębniono sześć celów głównych.

Wybór celów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie miasta i gminy, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska. Wyodrębnione zostały następujące cele główne:

- **Poprawa jakości wód i gospodarka wodno – ściekowa,**
- **Poprawa jakości powietrza,**
- **Racjonalna gospodarka odpadami,**
- **Ochrona powierzchni ziemi,**
- **Ochrona przyrody,**
- **Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców.**

Założono, że osiągnięcie tych celów będzie możliwe poprzez realizację celów szczegółowych.

Cel 1. Poprawa jakości wód i gospodarka wodno – ściekowa

- modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Łobzenica,
- budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy,
- rozbudowa sieci deszczowej na terenie gminy,
- zagwarantowanie mieszkańcom wody pitnej dobrej jakości oraz racjonalizacja zużycia wody,
- likwidacja źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych i ograniczenie powstawania nowych przez kontrolę i budowę nowych przyłączy kanalizacyjnych,
- wsparcie finansowe przy budowie przydomowych oczyszczalni ścieków,

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Cel 2. Poprawa jakości powietrza

- ograniczenie emisji powierzchniowej,
- ograniczenie emisji liniowej,
- sukcesywna wymiana pokryć dachowych zawierających azbest,
- promowanie i działania zmierzające do wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie konieczności ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami pyłowymi i gazowymi,
- edukacja w zakresie przestrzegania zakazu palenia traw,

Cel 3. Racjonalna gospodarka odpadami

- kontrola przedsiębiorstw w zakresie prawidłowości gospodarowania odpadami,
- prowadzenie sprawozdawczości z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi,
- systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest,
- tworzenie miejsc selektywnej zbiórki odpadów,
- rekultywacja składowiska,

Cel 4. Ochrona powierzchni ziemi

- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie właściwego użytkowania gruntów i gleb,
- rozwój monitoringu gleb,
- właściwe w gospodarowanie zasobami kopalin,

Cel 5. Ochrona przyrody

- popularyzacja wiedzy i promocja walorów przyrodniczych występujących w granicach gminy,
- tworzenie ścieżek przyrodniczych i dydaktycznych w obrębie cennych przyrodniczo obszarów,
- edukacja ekologiczna różnych grup wiekowych w zakresie ochrony przyrody,
- pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie gminy pomników przyrody,
- nasadzenia zastępcze drzew i krzewów na terenach zieleni miejskiej,
- podniesienie standardów wyposażenia i jakości urządzenia publicznych terenów zieleni, w tym zapewnienie bezpieczeństwa użytkowników,

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

- dalsze rozpoznawanie obszarów o dużej różnorodności biologicznej w celu ich ochrony prawnej,

Cel. 6. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców

- propagowanie ekologicznego stylu życia, produkcji i konsumpcji,
- mobilizowanie lokalnej społeczności do podejmowania działań proekologicznych,
- zapewnienie dostępu do informacji o stanie środowiska naturalnego.

◇ Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami (w aspekcie ochrony środowiska)

Tabela 1. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami

wyszczególnione dokumenty	Powiązanie
Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016 (uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”).	określenie celów i priorytetów ekologicznych, oraz wskazanie kierunków działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu
Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015 (uchwała Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 listopada 2012 roku w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska Województwa ... na lata 2012-2015 Nr. XXVIII/510/12)	określenie rozwiązań dotyczących odprowadzania wód opadowych lub roztopowych, ścieków komunalnych, określenie rozwiązań dotyczących zaopatrzenia w ciepło, ochrona zasobów przyrodniczych na szczeblu wojewódzkim
Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017 (uchwała Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 r. Nr XXV/440/12).	określenie rozwiązań w zakresie gospodarowania odpadami
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2016 - 2019	określenie rozwiązań dotyczących odprowadzania wód opadowych lub roztopowych, ścieków komunalnych, określenie rozwiązań dotyczących zaopatrzenia w ciepło, ochrona zasobów przyrodniczych na szczeblu powiatowym
Strategia rozwoju społeczno- gospodarczego gminy Łobzenica 2004-2014.	Określenie kierunków rozwoju gminy

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

II.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.

Przy sporządzaniu niniejszej Prognozy zastosowano następujące metody pracy:

- metodę terenową (wizja terenowa),
- metodę opisową (prezentacja zebranych materiałów),
- metodę kartograficzną.

Sporządzenia Prognozy dokonano w następujących etapach:

- etap prac przygotowawczych:
 - zaznajomiono się Programem ochrony środowiska dla gminy Łobżenica,
- etap prac terenowych - polegał na przeprowadzeniu wizji terenowej,
- etap prac kameralnych - dokonano analizy i oceny zebranych materiałów.

Do opracowania prognozy wykorzystano dane pozyskane z następujących instytucji:

- Urząd Miasta i Gminy w Łobżenicy,
- Starostwo Powiatowe w Pile,
- Wojewódzki Zarząd Dróg w Poznaniu,
- Nadleśnictwo Złotów,
- Nadleśnictwo Kaczory,
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Łobżenicy,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu (WIOŚ),
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Szczecinie,
- Państwowy Instytut Geologiczny (IKAR, MIDAS),
- Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Pile,
- Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (GEOPORTAL),
- Główny Urząd Statystyczny (GUS),
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW).

II.3. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia.

Monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko polegać będzie na analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska (odnoszących się do obszaru objętego projektem), a także na kontroli realizacji zadań przez określone jednostki, którym poszczególne zadania przypisano.

Komponentami środowiska przyrodniczego podlegającymi monitorowaniu będą:

- powierzchnia ziemi,
- powietrze,
- hałas,
- szata roślinna.

Realizacja założeń Programu to przede wszystkim poprawa stanu środowiska gminy. Zmiany wartości wskaźników i mierników charakteryzujących elementy środowiska będą stanowiły wymierny efekt realizacji założeń Programu.

Analizę skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu proponuje się przeprowadzać raz na 4 lata. Analiza ta będzie stanowić podstawę do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji

II.4. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Ze względu na lokalny charakter projektowanego dokumentu, dotyczący jedynie gminy Łobzenica stwierdza się, iż nie ma konieczności przeprowadzania procedury postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 113 – 117 ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1235).

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

II.5. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020, sporządzona została w myśl ustawy z dnia 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1235.).

Zakres merytoryczny prognozy zgodny jest również z w/w ustawą.

Prognoza sporządzona została w oparciu o obowiązujące akty prawne.

Podstawowym celem prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020 jest identyfikacja potencjalnych skutków środowiskowych realizacji projektowanych zmian.

Prognoza wykonywana była w trzech etapach: zaznajomienie się z ustaleniami projektowanego dokumentu, wizja terenowa oraz analiza i ocena zebranych materiałów.

Analizę skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu proponuje się prowadzić raz na 4 lata w odniesieniu do szaty roślinnej, powietrza oraz powierzchni ziemi.

Obszar objęty prognozą położony jest w północnej części Wielkopolski, w powiecie pilskim.

Rozdział I zawiera informacje dotyczące podstawy prawnej, celu i zakresu Prognozy. Przedstawiono w nim ogólną informację o obszarze, który został objęty Prognozą, a także wskazano wykorzystane akty prawne.

W Rozdziale II przedstawiono informację o zawartości Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020, a także przedstawiono główne cele projektowanego dokumentu. Na terenie gminy Łobżenica wyodrębniono następujące cele:

- **Poprawa jakości wód i gospodarka wodno – ściekowa,**
- **Poprawa jakości powietrza,**
- **Racjonalna gospodarka odpadami,**
- **Ochrona powierzchni ziemi,**
- **Ochrona przyrody,**
- **Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców.**

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

W dalszej części wskazano na powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami, w omawianym przypadku wskazano na powiązania z następującymi dokumentami (punkt II.1):

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016
- Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015
- Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2016 - 2019
- Strategia rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Łobzenica 2004-2014.

W rozdziale tym wskazano również informację o zastosowanych metodach (w omawianym przypadku były to metody: terenowa, opisowa i kartograficzna) oraz wskazano instytucje z których pozyskiwano dane (punktach II.2).

W punkcie II.3. wskazano propozycję w jaki sposób prowadzić monitoring skutków realizacji przyjętego dokumentu.

Punkt II.4. odnosi się do możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko. W przypadku gminy Łobzenica nie ma konieczności przeprowadzania takiej procedury z uwagi na lokalny charakter projektowanego dokumentu.

Rozdział III stanowi część opisowa (analiza i ocena).

W Punkcie III.1 przedstawiony został istniejący stan środowiska.. Opis stanu środowiska zawierał informacje na temat: położenia terenu, budowy geologicznej, gleb, wód podziemnych, wód powierzchniowych, warunków klimatycznych, powietrza atmosferycznego, form ochrony przyrody, roślinności i zwierząt, krajobrazu oraz klimatu akustycznego.

Wskazano również następujące zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu:

- postępująca degradacja gleb,
- utrata różnorodności biologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- pogorszenie jakości powietrza, zwiększona emisja pyłów i gazów do atmosfery,
- pogorszenie jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, gleby, w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków, niewłaściwym stosowaniem nawozów sztucznych,

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

- spalanie odpadów w paleniskach domowych,
- niewłaściwie postępowanie z odpadami zawierającymi azbest,
- degradacja powierzchni ziemi związana z nielegalną eksploatacją zasobów naturalnych,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców.

Punkt III.2. dotyczący stanu środowiska został uwzględniony w punkcie III.1.

W punkcie III.3. przedstawione zostały problemy dotyczące obszarów podlegających ochronie, a także NATURA 2000. Wskazano 4 główne zagrożenia:

- zagrożenia związane z gospodarką komunalną,
- nadmierna eksploatacja przez turystykę i rekreację obszarów o wyjątkowej atrakcyjności,
- intensyfikacja rolnictwa,
- zagrożenia pożarowe obszarów leśnych.

W punkcie III.4. omówione zostały cele ochrony środowiska zawarte w projektowanym dokumencie w odniesieniu do celów ochrony środowiska zawartych w „Polityce ekologicznej państwa....”, „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku” oraz w aktualnych programach ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego i powiatu pilskiego. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż cele w zakresie ochrony środowiska w omawianym Programie są spójne i uwzględniają cele zawarte w poszczególnych dokumentach opracowanych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

W punkcie III.5. analizowano przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, a także na ludzi biorąc pod uwagę konsekwencje środowiskowe, społeczne i ekonomiczne.

Przewidywanie oddziaływania analizowano w odniesieniu do następujących komponentów:

- obszary Natura 2000
- różnorodność biologiczną
- ludzi
- roślinność i zwierzęta
- wody powierzchniowe i podziemne
- powietrze
- klimat akustyczny

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

- powierzchnię ziemi
- krajobraz
- klimat
- zasoby naturalne
- zabytki i dobra materialne

W wyniku analizy stwierdzono, iż najbardziej zauważalny będzie negatywny wpływ na poszczególne elementy środowiska na etapie realizacji planowanych inwestycji, jednak w perspektywie wpłynie on na polepszenie jakości życia mieszkańców i ochronę środowiska przyrodniczego gminy – opis przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko został zawarty w punkcie III.5.12.

W punkcie III.6 przedstawione zostały rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. W wyniku analizy przedstawiono następujące możliwości, dzięki którym można zapobiec, bądź zmniejszyć szkodliwe oddziaływania inwestycji. Teoretycznie można je osiągnąć przez:

- maksymalne ograniczenie rozmiarów placów budowy w celu ograniczenia przekształceń wierzchniej warstwy litosfery;
- zabezpieczenie gruntu i wód w rejonie inwestycji przed zanieczyszczeniami związanymi z pracą sprzętu zmechanizowanego;
- prowadzenie prac budowlanych poza godzinami nocnymi (22 – 6);
- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- trafny wybór lokalizacji inwestycji;
- przywrócenie stanu środowiska terenów przekształconych w trakcie prac budowlanych do pierwotnego stanu, w tym zabezpieczenie wierzchniej warstwy gleby z wykopów budowlanych i po zakończeniu budowy wykorzystanie jej do rekultywacji terenu,
- zagospodarowanie lub unieszkodliwianie odpadów powstałych podczas robót zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Punkt III.7 powinien zawierać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie jednak z w związku z tym, iż planowane działania posłużą do realizacji celów przy niewielkich chwilowych negatywnych oddziaływaniach na środowisko nie znaleziono rozwiązań alternatywnych powodujących mniejszą presję środowiskową i nie zakłada się rozwiązań alternatywnych.

Ostatnią część Prognozy stanowią wnioski, z których wynika, iż realizacja założeń programu ochrony środowiska ma na celu poprawę istniejącego stanu środowiska w zakresie związanym z ochroną przyrody, eksploatacją surowców mineralnych, gospodarką wodno-ściekową, gospodarką leśną i ochroną powietrza.

Każda inwestycja prowadzona w związku z budową jak również późniejszą eksploatacją zostanie dokładnie przeanalizowana i określona na etapie uzyskania decyzji środowiskowych. W wyniku realizacji ustaleń Programu nie zaistnieją straty w obszarach chronionych położonych w granicach gminy i w jego sąsiedztwie, zwłaszcza w sieci Natura 2000. Planowane działania powinny przyczynić się do podniesienia atrakcyjności ekologicznej i turystycznej gminy, a co za tym idzie do jej rozwoju.

III. Część opisowa (analiza i ocena).

III.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

III.1.1. Położenie terenu objętego projektowanym dokumentem

Gmina Łobzenica położona jest w północno-wschodniej części województwa wielkopolskiego i wchodzi w skład powiatu pilskiego. Położona jest nad rzeką Łobzonką, będącą dopływem rzeki Noteć.

Przez miasto przebiega droga wojewódzka nr 242 Wyrzysk-Więcbork.

Granica gminy oddalona jest o 10 km od drogi krajowej nr 10 Warszawa – Szczecin.

Gminę tworzą 23 sołectwa, oraz miasto Łobzenica, która stanowi siedzibę władz gminy. Powierzchnia gminy wynosi 190,68 km², z czego powierzchnia miasta Łobzenica wynosi 3,25 km².

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Gmina Łobzenica graniczy z gminami: Złotów (od północnego - zachodu), Więcbork, Sadki, Mrocza (od wschodu) oraz z gminami Wysoka i Wyrzysk (od południa).

III.1.2. Budowa geologiczna.

Gmina Łobzenica położona jest w obrębie jednostki geologiczno-strukturalnej o nazwie Antyklinorium Kujawsko-Pomorskie. Cechą charakterystyczną gminy jest brak występowania utworów kredowych i starszego trzeciorzędu. Związane jest to z wypiętrzeniem tego terenu w okresie tworzenia się Karpat, a następnie jego zniszczenia przez erozję i denudację oraz abrazję morską, szczególnie w oligocenie. Na powierzchni jurajskiej występują oligoceńskie mułki i piaski glaukonitowe, a na nich piaski, mułki i ily miłoceńskie. Piaski charakteryzują się znaczną drobnoziarnistością. Mułkom i ıłom towarzyszą wkłádki węgla brunatnego. Powierzchnię podczwartorzędową budują nieprzepuszczalne pstre ıły pliocenńskie o miąższości od kilku metrów do blisko 20 m. Strop pliocenu stwierdzono na głąbokości od 32 m w Łobzenicy i do 78 m w Dźwiersznie. Często spotyka się grubą warstwę gliny. Po ustąpieniu lądolodu i wkroczeniu roślinności rozpoczął się współczesny okres geologiczny zwany holocenem. Rozpoczęły się procesy glebotwórcze, działalność erozyjna i akumulacyjna masy organicznej w postaci gytii, torfów, namułów organicznych. Obniżenia terenów sprzyjały powstawaniu grubych pokładów osadów holoceńskich, których miąższość, w niektórych miejscach rynien jeziornych, wynosi nawet kilkanaście metrów. Głównie miejsca występowania osadów organicznych to doliny rzek Łobzonki, Lubczy i Lubawki oraz rejon rynny jezior: Stryjewo i Topola. Gmina Łobzenica jest uboga w surowce mineralne, które miałyby większe znaczenie gospodarcze.

Na potrzeby dokumentacji hydrogeologicznej dla wysypiska odpadów komunalnych we wsi Luchowo w roku 1995 została rozpoznana budowa geologiczna rejonu wysypiska. Wykonane piezometry obserwacyjne pozwoliły na uszczegółowienie litologii i układu warstw w strefie przypowierzchniowej (do głąbokości 8,5 m ppt.)¹

W profilu geologicznym do w/w głąbokości zalegają utwory glacialne i fluwioglacialne, jak i młode utwory limniczne z okresu holoceńskiego.

¹ Aneks nr 1 do dokumentacji hydrogeologicznej dla wysypiska odpadów komunalnych we wsi Luchowo gm. Łobzenica – wykonana przez ISGB Bydgoszcz luty 1996 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

W bezpośrednim sąsiedztwie omawianego wysypiska występują utwory piaszczyste rozdzielone warstwą glin zwałowych, która rozprzestrzeniła się na znacznych obszarach, a jej miąższość waha się w granicach 2-3 metrów. Warstwa glin nadbudowana jest wyłącznie w bezpośrednim sąsiedztwie wysypiska (piezometr P-1) warstwą piasków suchych o granulacji na pograniczu średnio i gruboziarnistych. Natomiast wśród utworów piaszczystych podziela warstwę glin dominują piaski drobnoziarniste. Miąższość piasków podglinowych ustalono wyłącznie w piezometrze nr P-3 (na głębokości 7,9 m).

Litologicznie glina zwałowa wykształcona jest głównie jako glina piaszczysta, podrzędnie jako glina i piaski gliniaste. W obrębie glin i utworów piaszczystych w odległości około 150 m od wysypiska wyerodowana jest forma dolinna związana z rzeką Łobżonką.

We wschodniej części tej formy geomorfologicznej został zlokalizowany piezometr P-3. Forma dolinna wypełniona jest utworami młodymi, wykształconymi w postaci namulów z przewarstwieniami piasków drobnych w części spągowej oraz kompleksem torfów w części stropowej. Łączna miąższość osadów zastoiskowych i organicznych wynosi 4,0 metry w rejonie prowadzonego rozpoznawania.

Układ warstw geologicznych w strefie przypowierzchniowej na linii realizacji piezometrów, wraz z kartami otworu piezometrycznego przedstawiono w załącznikach 2-5.

III.1.3. Gleby.

Przeważającymi glebami na terenie Gminy Łobżenica są gleby strefowe brunatne, brunatne wyługowane i płowe, bielcowe i rdzawe. Mniejszy udział mają gleby międzystrefowe – czarne ziemie właściwe i zdegradowane oraz torfowe i murszowate. Warunki glebowe mierzone skalą bonitacyjną IUNG są lepsze niż te panujące w województwie.

Udział poszczególnych klas bonitacji i kompleksów glebowych na terenie gminy Łobżenica przedstawia poniższa tabela.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Tabela 2. Udział poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów ornych na terenie gminy Łobzenica.

Jednostka administracyjna	klasa	Udział poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów ornych na terenie powiatu pilskiego i gminy Łobzenica								
		I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIRZ
Gmina Łobzenica	%	0	0	8	22	40	19	9	2	0

Źródło: ODR Piła

W południowej części gminy dominują gleby brunatne wyługowane oraz pseudobielicowe. Przeważają kompleksy żytne dobre i bardzo dobre (klasa III B i IVa). Najlepsze gleby występują w okolicach wsi Kruszki, Kunowo i Liszkowo. Zaliczane są one do kompleksów zbożowo-pastewnych i żytnych bardzo słabych (klasy V i VI). W północno zachodniej części gminy występują gleby brunatne wyługowane i bielicowe (klasy IVb i V). Na gruntach tego typu można uprawiać rośliny o mniejszych wymaganiach glebowych.

III.1.4. Wody podziemne.

Wody podziemne na terenie gminy Łobzenica tworzą Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 133 Młotkowo, objęty Obszarem Wysokiej Ochrony (OWO). Zbiornik ma charakter międzymorenowy i gromadzi wody czwartorzędowe, a ich szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 12 tys. m³/dobę przy średniej głębokości ujęć wynoszącej 40 m.

Zgodnie z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej na obszarze Polski dokonano podziału wód podziemnych na Jednolite Części Wód Podziemnych – JCWPd. Pierwszy podział w zakresie JCWPd został wykonany przez PIG (Państwowy Instytut Geologiczny) w 2005r. W wyniku tego podziału na obszarze Polski zostało wydzielonych 161 JCWPd. W 2008r. została przeprowadzona weryfikacja przebiegu granic JCWPd wydzielonych w 2005 r. W wyniku tych prac powstał nowy podział Polski w zakresie JCWPd wydzielono 172 części oraz 3 subczęści.

Przez teren Gminy Łobzenica przebiega granica dwóch jednostek: jednolitej części wód podziemnych JCWPd nr 28 i JCWPd nr 36 (Mapa - Załącznik nr 6).

Charakterystykę JCWPd nr 28 i JCWPd nr 36 przedstawia tabela poniżej.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Tabela 3. Charakterystyka jednolitych części wód podziemnych na terenie gminy Łobzenica

Cecha	JCWPD nr 28	JCWPD nr 36
Powierzchnia	4944 km ²	5037 km ²
Region	Warty	Warty
Województwo	pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie	kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie, wielkopolskie, zachodnio - pomorskie
Głębokość występowania wód słodkich	ok. 200 m.	ok.160 m.
Opis	W utworach czwartorzędowych występują jeden lub dwa poziomy wodonośne. Poziom mioceni występuje na całym obszarze JCWPd i lokalnie jest w kontakcie z dolnym poziomem czwartorzędowym. Poziom oligoceni i jurajski występuje głównie w południowej części obszaru.	W utworach czwartorzędowych występuje jeden poziom wodonośny związany głównie z pradoliną toruńsko-eberswaldzką. Poziom mioceni stanowi jedna warstwa wodonośna dobrze izolowana od poziomu czwartorzędowego.
Cecha szczególna	w części południowej – geogeniczny amoniak	
Ocena stanu ilościowego	dobry	dobry
Ocena stanu chemicznego	dobry	słaby
Ocena ryzyka ilościowego	niezagrożone	zagrożone
Ocena ryzyka chemicznego	niezagrożone	zagrożone
derogacje	-	4(4)-3/4(5) – 1 derogacje czasowe – warunki naturalne/cele mniej rygorystyczne – brak możliwości technicznych
Uzasadnienie derogacji	-	Długi okres poprawy jakości wód podziemnych, od wprowadzenia programu działania podstawowego na powierzchni stanowiącej JCWPd jest bezpośrednio uzależniony od stanu SJCW i ograniczenia presji z powierzchni. Po zastosowaniu Programu osiągnięcie dobrego stanu jest możliwe do 2021 r. Plan eksploatacji złoża (węgiel brunatny) „Trzcianka”

Źródło: www.psh.gov.pl/plik/id,4827,v,artykul_5576.pdf

Stan jakości wód podziemnych w ramach JCWPd nr 28 w roku 2012 w punkcie znajdującym się miejscowości Jastrowie (w ramach monitoringu regionalnego) zakwalifikowano do III klasy wód (o zadowalającej jakości). Natomiast w ramach monitoringu krajowego w 2012 roku ich stan chemiczny i ilościowy został określony jako dobry.

Stan Jakości wód podziemnych w ramach JCWPd nr 36 w roku 2013 w punkcie znajdującym się w miejscowości Lipka (w ramach monitoringu regionalnego) zakwalifikowano również do III klasy jakości wód. W ramach monitoringu krajowego w roku 2012 stan ilościowy określono jako dobry, natomiast stan chemiczny określono jako słaby z uwagi na negatywne

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

oddziaływanie stanu chemicznego wód podziemnych na siedlisko typu 6410 w dolinie Noteci (obszar Natura 2000 Dolina Noteci) - przekroczenie wartości progowej TVELZPd-NO₃ w punktach monitoringu chemicznego o numerach 1276 i 2192².

III.1.5. Wody powierzchniowe.

Do wód powierzchniowych na terenie gminy Łobzenica zalicza się wody płynące w postaci rzek i cieków melioracyjnych oraz wody stojące w postaci jezior, stawów i zbiorników retencyjnych. Gmina Łobzenica charakteryzuje się znaczną jeziornością, która wynosi 2,3% (Mapa – załącznik 7).

Głównymi ciekami gminy są rzeki Łobżonka, Lubcza i Skicka Struga (zwana także Kocunią). Łobżonka jest prawobrzeżnym dopływem Noteci, do której uchodzi w 168,5 km. Całkowita długość rzeki wynosi 71,8 km, z czego w granicach Gminy Łobzenica 15,486 km, a wody spływają do niej ze zlewni o powierzchni 986,2 km². Lubcza ma długość 26,9 km (w granicach gminy – 14,57 km) i stanowi lewobrzeżny dopływ Łobżonki w 25,8 km jej biegu, odprowadzając wody z powierzchni 206,1 km². Lubcza przepływa przez jeziora Stryjewo i Liszkowskie, co wpływa wyrównująco na wielkość jej stanów i przepływów w ciągu roku. Wody Lubczy zasila Lubawka, bifurkująca punktowo na południowy - wschód od miejscowości Liszkowo, która w środkowym biegu prowadzi wody jedynie okresowo. Skicka Struga w granicach gminy ma długość 4,13 km, jest dopływem Głomii i odprowadza wody z 7,4 % obszaru gminy tj. 0,1412 km². Zlewnie wszystkich rzek mają charakter rolniczy, co sprzyja obciążaniu rzek spływami obszarowymi z gruntów rolnych.

W 2013 roku rzeka Łobżonka została objęta badaniami monitoringu diagnostycznego w dwóch punktach pomiarowych: Łobżonka – Osiek i Łobżonka- Wyzysk. Wyniki Badań przedstawia poniższa tabela:

Tabela 3. Wyniki badań potencjału ekologicznego Łobżonki w wybranych punktach.

² <http://mjwp.gios.gov.pl/mapa/>

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Lp.	Wskaźnik jakości wody	Punkt Pomiarowy Łobzenica- Wyrzysk		Punkt pomiarowy Łobzenica- Osiek	
		Średnia roczna	Klasa wskaźnika jakości wody	Średnia roczna	Klasa wskaźnika jakości wody
1.	Fitobentos (IO)	0,609	I	0,576	I
2.	Temperatura wody (°C)	13,5	I	13,1	I
3.	Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /l)	9,5	I	9,6	I
4.	BZT ₅ (mg O ₂ /l)	2,1	I	2,4	I
5.	Ogólny węgiel organiczny (mg C/l)	10,45	II	10,85	I
6.	Przewodność w 20° C (μS/cm)	403	I	433	I
7.	Twardość ogólna (mg CaCO ₃ /l)	263	I	274	I
8.	Odczyn (pH)	7,83-8,1	I	7,85-8,06	I
9.	Azot amonowy (mg N _{NH4} /l)	0,103	I	0,136	I
10.	Azot Kjeldahla (mg N/l)	1,2	II	1,6	II
11.	Azot azotanowy (mg N _{NO3} /l)	2,02	I	2,01	II
12.	Azot ogólny (mg N/l)	3,3	I	3,7	I
13.	Fosforany (mg PO ₄ /l)	0,332	potencjał poniżej dobrego	0,346	potencjał poniżej dobrego
14.	Fosfor ogólny (mg P/l)	0,228	II	0,225	II

Źródło: <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/wyniki-badan-i-oceny/monitoring-wod-powierzchniowych/rzeki/wyniki-badan-klasyfikacja-wskaznikow-i-oceny-za-rok-2013/klasyfikacja-wskaznikow-jakosci-wod-plynacych-w-województwie-wielkopolskim-za-rok-2013>

W wyniku przeprowadzonych badań elementy biologiczne jakości wód zostały zakwalifikowane do I klasy, elementy hydromorfologiczne zaliczono do II klasy, natomiast elementy fizykochemiczne określone jako poniżej dobrego potencjału, z uwagi na dużą ilość fosforanów.

Lubcza była badana również w 2013 roku w punkcie pomiarowym Lubcza Liszkowo i zaliczona została do I klasy pod względem elementów hydromorfologicznych oraz do II klasy pod względem elementów biologicznych i fizykochemicznych.

Zlewnie wszystkich rzek mają charakter rolniczy, co sprzyja obciążaniu rzek spływami obszarowymi z gruntów rolnych. Rzeka Lubcza oraz Lubawka są także odbiornikami oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków funkcjonujących na terenie gminy.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

Załącznik nr 8 przedstawia Charakterystykę Jednolitych Części Wód zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry³

Zbiorniki wodne

Na terenie gminy głównymi zbiornikami wód powierzchniowych są jeziora - w gminie znajduje się 26 zbiorników o powierzchni powyżej 1 ha, których łączna powierzchnia wynosi ok. 440 ha (Atlas jezior województwa pilskiego, Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych, 10 kwietnia 2008). Są to jeziora:

- Oleskie (22,03 ha),
- Czarne Wielkie (6,09 ha),
- Czarne Małe (3,12 ha),
- Słomianek (Słomionek) (8,95 ha),
- Stryjewe (170 ha - 76,83 ha w granicach gminy),
- Cieśliska (2,64 ha),
- Liszkowskie (22,84 ha),
- Luchowskie (32,63 ha),
- Króla (13,61 ha),
- Popówek (3,11 ha),
- Kozłowskiego (5,08 ha),
- Luchowskie Małe (2,27 ha),
- Żabinek (1,36 ha), Moczadła (23,5 ha),
- Piesno Małe (7,97 ha),
- Czarne (7,82 ha),
- Topolskie (32,48 ha),
- Trzebońskie Duże (32,10 ha),
- Trzebońskie Małe (6,32 ha),
- Wielkie - Sławianowskie (277,0 ha – 76 ha w granicach gminy),
- Ostrowite (59,97 ha – 18,97 ha w granicach gminy),
- Młyński Staw (24,84 ha) – zbiornik zaporowy na Łobżonce,
- Długie (31,57 ha),
- Hajze (6,41 ha),

³ MP z2011 r. Nr 40, poz. 451

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

- Huzara (1,12 ha),
- Wilczyńskiego (2,68 ha).

Większość jezior objęta jest dzierżawą i prowadzona jest na nich gospodarka rybacka. Jezioro Stryjewo badane było w 2013 roku w ramach monitoringu regionalnego. Jego wody zaklasyfikowane zostały do I klasy pod względem hydromorfologicznym, do III klasy (stan umiarkowany) pod względem biologicznym, a jego stan fizykochemiczny określono poniżej dobrego (niska przeźroczystość – 1,6 m i małe nasycenie tlenem hypolimnionu – 1,23 %). Na jakość wód jeziora ma wpływ niski stopień skanalizowania okolicznych zabudowań mieszkalnych i rekreacyjnych, oraz spływy obszarowe z rolniczej zlewni.

Oprócz naturalnych zbiorników wodnych na terenie gminy znajdują się również zbiorniki sztuczne, powstałe w wyniku piętrzenia wód rzeki Łobzonki, przepływające przez gminę w Witrogoszczy – Młyński Staw o powierzchni 24,84 ha oraz w Łobzenicy – staw przy byłym młynie gospodarczym – o powierzchni 2,05 ha. Staw rybny o powierzchni 2,6 ha znajduje się także na gruntach wsi Witrogoszcz Kolonia.

III.1.6. Warunki klimatyczne.

Wg podziału Gumińskiego obszar gminy leży w obrębie nadnoteckiej dzielnicy rolniczo klimatycznej, mającej charakter przejściowy pomiędzy chłodną dzielnicą pomorską, a suchą i dość ciepłą dzielnicą środkową. Średnia temperatura roczna (wg pomiarów stacji meteorologicznej w Pile) wynosi 7,1°-8,7°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnimi temperaturami wahającymi się od 14,5°C do 19,3°C, natomiast najzimniejszym jest luty ze średnią temperaturą wahającą się od -0,5°C do -0,3°C.

Wielkość opadów na obszarze gminy jest zmienna, choć jednocześnie dość niska. Suma rocznych opadów najczęściej wynosi poniżej 500 mm, z minimum przypadającym na luty i maksimum w miesiącach: lipcu, sierpniu, wrześniu i październiku. Pokrywa śnieżna zalega od 38 do 50 dni.

Najczęściej występują wiatry z kierunków zachodnich, pod względem siły przeważają wiatry średnie (2-5 m/sek) i umiarkowane (9,5-10 m/sek), najsilniejsze w zimie, najslabsze latem.

III.1.7. Powietrze atmosferyczne⁴.

O stanie powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł; z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizyko-chemicznych zachodzących w atmosferze.

Ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w ramach państwowego monitoringu środowiska wykonał „Roczną ocenę jakości powietrza w Wielkopolsce za rok 2013”. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin dla wszystkich substancji podlegających ocenie, powinno być zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, lub poziomów docelowych,
- klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

Ocena jakości powietrza przeprowadzona z uwzględnieniem kryteriów ochrony zdrowia wykazała, iż we wszystkich strefach wystąpiły przekroczenia. W strefie wielkopolskiej⁵, do której zalicza się gmina Łobzenica, wystąpiły przekroczenia pyłu zawieszonego PM₁₀. Wszystkim strefom, ze względu na stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego poziomu substancji przypisano klasę C. Należy jednak zauważyć, iż w punkcie pomiarowym w Pile (ok. 46 km od Łobzenicy) nie zanotowano przekroczeń. Z przebiegu rocznej serii pomiarów

⁴ Rozdział opracowano zgodnie ze stanem wiedzy na dzień 31.10.2014

⁵zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2.08.2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U.Nr 0, poz. 914).

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

odczytać można wyraźną sezonowość stężeń pyłu (wyższe w okresie zimowym, niższe w okresie letnim). Można więc przypuszczać, że powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest niska emisja z sektora komunalno – bytowego wpływająca na wyraźne pogorszenie warunków aerosanitarnych.

W przypadku ocenianego pyłu PM_{2,5} strefę wielkopolską zaliczono do klasy A.

W przypadku ozonu na podstawie otrzymanych wyników strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. Odnosząc otrzymane wyniki do celu długoterminowego dla ozonu stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej 120µg/m³ spośród wartości stężeń 8- godzinnych średnich kroczących w roku kalendarzowym. Wszystkie strefy w tym wielkopolską zaliczono do klasy D2. Termin osiągnięcia poziomu długoterminowego wyznaczono na rok 2020.

W 2013 roku wykonano pomiary arsenu, kadmu, niklu oraz benzo(a)piranu. Na żadnym stanowisku pomiarowym metali (w tym również w Pile) nie odnotowano przekroczeń ustanowionych poziomów docelowych – wszystkie strefy zaliczono do klasy A. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych odnotowano podwyższone stężenia benzo(a)piranu przekraczające poziom docelowy. Na podstawie wykonanych pomiarów wszystkie strefy zaliczono do klasy C, dla której przygotowuje się program naprawczy mający na celu osiągnięcie poziomu docelowego substancji w powietrzu tam, gdzie jest to możliwe technicznie i uzasadnione ekonomicznie.

Tabela 4. Klasyfikacja strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia w latach 2011-2013.

Rok	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM _{2,5}	Pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
2011	A	A	A	A	B	C	C	A	A	A	A	C
2012	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C
2013	A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Źródło: WIOŚ Poznań

Analizując dane z lat wcześniejszych można stwierdzić, iż w strefie wielkopolskiej stan powietrza uległ poprawie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zmniejszyła się zawartość pyłu PM_{2,5} oraz ozonu.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Ocena pod kątem ochrony roślin wykonywana jest tylko dla strefy wielkopolskiej, którą sklasyfikowano na podstawie wyników pomiarów pasywnych i automatycznych w stałych punktach pomiarowych.

Tabela 5. Klasyfikacja strefy wielkopolskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin w latach 2011-2013.

ROK	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji		
	NO _x	SO ₂	O ₃
2011	A	A	C
2012	A	A	C
2013	A	A	A

Źródło: WIOŚ Poznań

W wyniku oceny za rok 2013 pod kątem stężeń dwutlenków siarki i tlenków azotu z uwzględnieniem kryteriów ustalonych dla ochrony roślin strefę zaliczono do klasy A.

Na podstawie otrzymanych wyników pomiaru ozonu, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. Przekroczony jest jednak poziom celu długoterminowego (6000µg/m³xh), w związku z czym strefę zaliczono do klasy D2, a termin osiągnięcia celu długoterminowego wyznaczono na rok 2020.

III.1.8. Formy ochrony przyrody

Podstawowymi aktami prawa z zakresu dziedzictwa przyrodniczego oraz ochrony i kształtowania środowiska na terytorium Polski są ustawy: o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2013, poz. 627 ze zm.) oraz Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232.).

W myśl zapisów pierwszego z wymienionych aktów ochrona przyrody polega na zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody takich jak :

- 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- 4) siedlisk przyrodniczych,

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

- 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin zwierząt i grzybów,
- 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- 7) krajobrazów,
- 8) zieleni w miastach i wsiach,
- 9) zadrzewień.

Z kolei ochrona środowiska w myśl Prawa ochrony środowiska oznacza podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta w szczególności polega na: racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom oraz przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego.

Opisu poszczególnych form ochrony przyrody występujących na terenie gminy dokonano w oparciu o wykazy i charakterystyki udostępniane m.in. przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Poznaniu, Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Warszawie oraz instytucję samorządu terytorialnego.

Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

Obszary Chronionego Krajobrazu

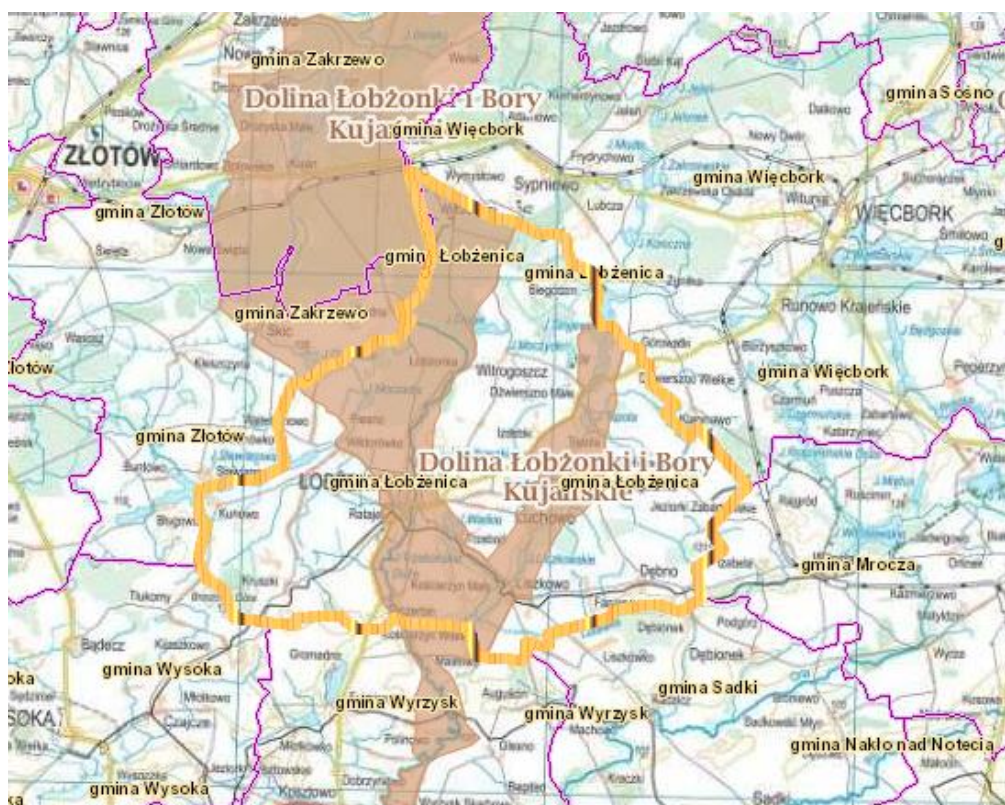
Znaczna część obszaru gminy - ok. 33% (6,3 tys. ha) - znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Łobżonki i Borów Kująńskich. Rozciąga się on na terenie doliny Łobżonki i lasów nad jeziorem Borówno na Pojezierzu Krajeńskim (załącznik nr 9).

To malowniczy, polodowcowy region, z licznymi jeziorami oraz dużymi lasami, które szczególnie atrakcyjne są koło Kujania. Charakterystyczną cechą tego obszaru są liczne stanowiska roślin chronionych, pomniki przyrody i ostoje bobrów, Łobżonka wypływa ze źródła na Pojezierzu Krajeńskim. W swym górnym biegu przecina Bory Kująńskie. W środkowym odcinku rzeka płynie doliną o wysokich zboczach, by stworzyć przełom w miejscu, w którym opuszcza tereny morenowe i schodzi do Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. W dolnym biegu płynie równiną przez podmokłe tereny doliny Noteci i wpada do Noteci w pobliżu Osieka nad Notecią.

W krajobrazie regionu dominują lasy, jeziora, łąki i torfowiska. Najcenniejsze z tutejszych lasów to kwaśne dąbrowy (o dwustuletniej metryce) i grądy, rosnące na

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

obrzeżach rynien polodowcowych. Lasy i bory bagienne występują na terasach przyjeziornych lub zarośniętych jeziorach, natomiast dna rynien i dolin zajmują łąki. Na zachód od Kujan ciągną się bory i brzeziny bagienne.

1. Ryc. Obszar Chronionego Krajobrazu – „Dolina Łobżonki i Bory Kujaniańskie”

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Łobżenica znajduje się 11 pomników przyrody (parz: tabela poniżej). Są to obiekty przyrody ożywionej, a należą do nich pojedyncze okazy drzew lub ich grupy, najczęściej występujące w obrębach parków oraz aleje.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Tabela 6. Pomniki przyrody na terenie gminy Łobzenica

Lp.	Przedmiot ochrony	Położenie	Nr rejestrowy
1.	2 dęby szypułkowe o obwodzie 362 cm i 330 cm	Dębno	32
2.	3 platanay klonolistne o obwodach 290-430 cm	Dębno	
3.	Jesion wyniosły o obwodzie 370 cm	Dębno	391
4.	74 lipy drobnolistne o obwodzie do 330 cm	Chlebno – aleja w drodze do parku	34
5.	Dęby szypułkowe o obwodzie do 375 cm	Chlebno	35
6.	Grupa drzew: dęby o obwodzie 27-450 cm; dwa platany obwód 250 i 330 cm; dwa cisy obwód 48 i 150 cm; jeden modrzew obwód 240 cm, jedna lipa obwód 360 cm	Chlebno	36
7.	Lipa drobnolistna o obwodzie 442 cm Lipę o obwodzie 442 cm	Rataje	37
8.	Grupę 34 sztuk drzew; głównie dęby posadzone w dwóch rzędach parku	Górka Klasztorna – park przy klasztorze	38
9.	Lipa drobnolistna o obwodzie 374 cm	Górka Klasztorna	320
10.	Lipa drobnolistna o obwodzie 370 cm	Witrogoszcz	746
11.	grupa drzew: trzy buki zwyczajne o obwodzie 270, 275 i 280 cm	Łobzenica	747

Źródło: UG Łobzenica

Inne obszary cenne przyrodniczo

Istotne znaczenie zwłaszcza dla terenów zabudowanych ma zielenie urządzone. Są to przede wszystkim obiekty przyrodnicze o formach naturalnych, półnaturalnych i przetworzonych oraz rozmaite założenia ogrodowe istniejące samoistnie lub towarzyszące budowlom. Tereny zieleni urządzonej pełnią funkcję rekreacyjną, ekologiczną i zdrowotną, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter.

Na terenie miasta Łobzenica zielenie zorganizowane w postaci trawników i zieleńców zajmuje powierzchnię 43 tys. m². Jest ona uzupełniona 16 donicami, obsadzonymi roślinami

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

jednorocznymi oraz żywopłotami o powierzchni 111,7 m². Na terenie gminy znajdują się 4 cmentarze o łącznej powierzchni 4,37 ha.

Bardzo istotnym elementem przyrodniczym w gminie Łobżenica są 4 zabytkowe parki w Chlebnie, Dębnie i Górcie Klasztornej (tzw. Gaj Górecki) oraz w Liszkowie.

Park dworski w Chlebnie – powierzchnia 13 hektarów, pochodzący z początku XIX w. Część parku w całości pokrywa drzewostan - charakter naturalnego lasu. Naturalność występujących tu fitocenoz grądowych podkreśla udział szeregu gatunków rodzimych, np. *Aegopodium podagraria*, *Ajuga reptans*, *Campanula trachelium*, *Polygonatum multiflorum*. Drzewostan ten, powstały najprawdopodobniej z lasu naturalnego, poprzecinany jest siecią alejek. Od południa wąski pas lasów państwowych oddziela park od łąk nadrzecznych rzeki Lubczy.

Park dworski w Dębnie - pałacowy z połowy XIX wieku o powierzchni 6,4 ha , numer rej. – A 393;

Park w Górcie Klasztornej – park naprzeciwko klasztoru, przez który przebiega aleja, składająca się z kilku rzędów jesionów, kasztanowców, grabów, lip. Ogólna jego powierzchnia wynosi 7,6 ha.

Park dworski w Liszkowie – park dworski z połowy XIX wieku, znajduje numer rej. – A 388.

Obszary Natura 2000

Dolina Łobżonki w roku 2011 została zatwierdzona jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty⁶. Obszar chroni rzekę Łobżonkę wraz z fragmentami dopływów – Lubczą i Orlą oraz tereny do nich przyległe, stanowiąc jeden z najcenniejszych obszarów przyrodniczych na Krajnie. Osią obszaru jest 60 kilometrowa dolina rzeki Łobżonki od okolic Białobłocia, aż po rzekę Noteć. Ostoję wyróżnia obecność bogatych florystycznie, właściwie wykształconych łąk w odmianie krajeńskiej. Cechą ostoi jest bogactwo siedliska i gatunki

⁶ Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 16 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia szóstego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2012) 8135)

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

z załączników I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz rola korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym.

Obszar wyróżnia się obecnością aż 21 typów siedlisk. Jest szczególnie istotny dla ochrony żywnych postaci lasów, zwłaszcza grądów środkowoeuropejskich *Galio sylvatici-Carpinetum* w odmianie krajeńskiej, chronionych w północnej części w rezerwatach przyrody „Gaj Krajeński” i „Dęby Krajeńskie”. W obszarze znajdują się także żywe buczyny pomorskie *Galio odorati-Fagetum*, których płaty podlegają ochronie w rezerwacie „Buczyna”. W tego typu lasach występują chrząszcze pachnica dębowa *Osmoderma eremita* oraz jelonek rogacz *Lucanus cervus*. Osią obszaru jest rzeka Łobżonka wraz z dopływami – Lubczą i Orlą. Rzeki w różnych fragmentach zawierają siedliska charakterystyczne dla tzw. rzek włosienniczkowych, Spotkać nich można strunowca minoga strumieniowego *Lampetra planeri*. Także, szczególnie w Łobżonce, występuje niezwykle liczna populacja małża skójki gruboskorupowej *Unio tumidus*.

W dolinach rzek znamienne są łąki o zwykłej ekstensywnej formie użytkowania. W ich obrębie, poza rzadkimi elementami flory, występuje motyl czerwoczyk nieparek *Lycaena dispar* oraz związana z rzekami ważka trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*. Rzeki przepływają przez kilka jezior eutroficznych, a Łobżonce towarzyszą niewielkie starorzecza. Znamienne są również dobrze zachowane łąki olszowe. Na zboczach dolin rzecznych występują niekiedy murawy kserotermiczne.

Istotną rolę siedliskotwórczą pełnią ekosystemy torfowisk mszarnych, borów i brzeziny bagiennych, jak i jezior dystroficznych. W ekosystemach tych występuje szereg gatunków chronionych i zagrożonych w skali kraju oraz rzadkich w regionie.

W dolinach rzek, bądź w strefach brzegowych niektórych jezior ramiennicowych można znaleźć torfowiska nakredowe i młaki, w obrębie, których występuje storczyk lipiennika *Loesela Liparis loeselii* i mech sierpowiec błyszczący *Drepanocladus vernicosus*.

Obszar Natura 2000 Dolina Łobżonki przedstawia Załącznik nr 10.

III.1.9. Roślinność i zwierzęta

Według podziału geobotanicznego Polski (J.M. Matuszkiewicz), dokonanej na podstawie typologii struktury naturalnych krajobrazów roślinnych (podokręgi i okręgi), a także na inwentarzu zespołów roślinnych i jednostek niższych (krajiny i podkrajiny)

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

i uwzględniając główne typy zbiorowisk klimaksowych (działy), gmina Sadki leży w Dziale Brandenbursko-Wielkopolskim (B.), w Krainie Notecko-Lubuskiej (B.1.). Swym zasięgiem obejmuje Okręg Złotowski - Chojnicki (B.1.4.), Podokręg Więcborski (B.1.4 d).

Na obszarze Działu Brandenbursko-Wielkopolskiego dominują dwa typy krajobrazów roślinnych: krajobraz grądowy związany głównie z obszarami wysoczyzn morenowych lub równin zastoiskowych z gliniastym lub ilastym podłożem oraz krajobraz borów i borów mieszanych zajmujący równiny sandrowe i tarasy akumulacji rzecznej, szczególnie w pradolinach, z podłożem piaszczystym. Na stosunkowo niewielkich obszarach, występują krajobrazy z większym udziałem lasów bukowych. Nieznaczny jest też, udział krajobrazów z dąbrowami świetlistymi. Stosunkowo znaczną rolę w omawianym dziale odgrywają azonalne krajobrazy łąkowe, to jest krajobraz dolinowych łągów jesionowo-wiązowych i krajobraz łągów jesionowo-olszowych, co ma związek z rozległymi pradolinami przebiegającymi równoleżnikowo przez ten obszar.

Biorąc pod uwagę rzeczywiste fitokompleksy krajobrazowe, analizowany obszar należy do krajobrazu rolniczego, w którym grunty orne zajmują około 70 % powierzchni. Zróżnicowanie różnorodności biologicznej na obszarze gminy związane jest głównie z naturalnymi warunkami siedliskowymi i sposobem gospodarowania. Obok gruntów rolnych o małej różnorodności biologicznej występują tu także ekosystemy: leśne, łąkowe oraz wodne.

Bogata jest również fauna tego obszaru. Duże powierzchnie leśne wiążą się z występowaniem wielu gatunków zwierząt łownych. W lasach żyją takie zwierzęta, jak: jelenie *Cervus elaphus*, daniela *Dama dama*, sarny *Capreolus capreolus*, dziki *Sus scrofa*, zające szaraki *Lepus europaeus*, króliki dzikie *Oryctolagus cuniculus*, lisy *Vulpes vulpes*, borsuki *Meles meles*, kuny domowe *Martes foina* i leśne *Martes martes*, jeże *Erinaceus europaeus*, wiewiórki *Sciurus vulgaris* czy ryjówki aksamitne *Sorex araneus*.

Ponadto występują tu m.in.: paż królowej *Papilio machaon*, mieniak strużnik *Apatura ilia*, bocian czarny *Ciconia nigra*, łabędź niemy *Cygnus olor*, bielik *Haliaeetus albicilla*, gołąb siniak *Columba oenas*, rybołów *Pandion haliaetus*, kania ruda *Milvus milvus*, orlik krzykliwy *Clanga pomarina*, łось *Alces alces*, wydra *Lutra lutra* i bóbr *Castor fiber*. Płazy i gady reprezentują: grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, kumak nizinny *Bombina bombina*, ropucha zielona *Bufo viridis*, ropucha szara *Bufo viridis*, ropucha paskówka *Bufo calamita*, rzekotka drzewna *Bufo calamita*, traszka grzebienista *Triturus cristatus*, traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris*, jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Zootoca vivipara, padalec zwyczajny *Anguis fragilis*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix* oraz żmija zygzakowata *Vipera berus*. Spotkać tu można aż 160 gatunków ptaków. Głęboko w lasach znajduje się ostoja (miejsce rozrodu i regularnego przebywania) bielika.

W regionie tym znajduje się kilkadziesiąt jezior, w tym największe powiatu pilskiego, m.in.: Sławianowskie (Wielkie 277,6 ha), Stryjewe (151,2 ha), Falmierowskie (53 ha) i Ostrowite (47,2 ha). Są to jeziora przepływowe, stanowiące naturalne zbiorniki retencyjne dla sieci rzecznej, a także odgrywające ważną rolę w gospodarce wodnej powiatu. Dominującymi rybami we wszystkich jeziorach są płoć, leszcz, okoń, szczupak, lin i wzdęga.

III. 1.10. Krajobraz.

Krajobraz terenu projektowanego dokumentu jest bardzo urozmaicony. Charakteryzuje się dużą jeziornością oraz znaczną lesistością, zróżnicowanym ukształtowaniem terenu, występowaniem obszarów i obiektów chronionych oraz dość zróżnicowaną strukturą użytkowania gruntów.

Różnorodność przyrody oraz walory krajobrazowe dają podstawy do rozwoju wielu form turystyki, a szczególnie: rekreacyjnej, edukacyjnej, krajoznawczej i wypoczynkowej.

Poza walorami naturalnymi na terenie gminy Łobzenica zidentyfikowano również liczne walory kulturowe. Wśród obiektów stanowiących walory kulturowe gminy Łobzenica warto wymienić:

- Kościół parafialny Św. Trójcy z XV w. w Łobzenicy,
- Sanktuarium Maryjne w Górcie Klasztornej o wczesnośredniowiecznej metryce z Pobernardyńskim z XVII w, będące najstarszym sanktuarium maryjnym w Polsce,
- Kościół p.w. św. Mikołaja w Dźwiersznie Wielkim z 1869 roku,
- zespół pałacowo-parkowy w Chlebnie,
- Pałac w Trzeboniu wzniesiony w 1 połowie XIX,
- układ urbanistyczny miasta Łobzenica historycznego lokowanego w 1314 r.,
- kościół ewangelicki, ob. rzymsko – katolicki fil z 1910 r.
- wieża ciśnień w Łobzenicy.

Teren objęty Programem znajduje się w granicach obszarów chronionego krajobrazu województwa wielkopolskiego oraz obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki. (Patrz mapa-załącznik nr 10)

III.1.11. Klimat akustyczny.

Stan klimatu akustycznego jest jednym z najistotniejszych czynników określających jakość środowiska, bezpośrednio odczuwalnym przez człowieka i mającym fundamentalne znaczenie dla możliwości odpoczynku i regeneracji sił. Narażenie na hałas może stwarzać zagrożenie dla zdrowia.

Spośród wielu rodzajów hałasu (komunikacyjny, przemysłowy i komunalny) najtrudniejszy problem, ze względu na obszar i liczbę osób objętych jego oddziaływaniem oraz praktyczne możliwości ograniczania, stanowi aktualnie hałas komunikacyjny⁷.

Hałas jest jednym z najbardziej uciążliwych czynników wpływających na środowisko naturalne i samopoczucie człowieka. Oddziaływanie hałasu nie wywołuje nieodwracalnych zmian w środowisku naturalnym. Jednakże długotrwałe narażenie na działanie nadmiernego hałasu powoduje szereg dolegliwości u ludzi.

Ze względu na źródła powstawania na terenie gminy Łobżenica głównym źródłem hałasu jest hałas komunikacyjny związany z przebiegiem drogi wojewódzkiej nr 242. Na poziom hałasu komunikacyjnego mają wpływ czynniki związane z ruchem pojazdów oraz z parametrami dróg. Do najważniejszych z nich należą:

- natężenie ruchu związane bezpośrednio ze znaczeniem drogi w kładzie komunikacyjnym;
- struktura ruchu, czyli udział pojazdów osobowych i ciężarowych;
- średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny;
- płynność ruchu;
- rodzaj i stan nawierzchni.

Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu decydującymi o parametrach klimatu akustycznego przede wszystkim na terenach zamieszkałych

Kolejnym źródłem hałasu jest hałas przemysłowy, który może stanowić zagrożenie o charakterze lokalnym, występujące głównie na obszarach sąsiadujących z terenami przemysłowymi, a także w przypadku niewłaściwej lokalizacji zakładów przemysłowych

⁷ Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2006, WIOŚ, Poznań 2007 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

i usługowych w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. System lokalizacji nowych inwestycji oraz potrzeba sporządzania ocen oddziaływania na środowisko, kontrole i egzekucja nałożonych kar pozwalają na znaczne ograniczenie tych uciążliwości. Dla źródeł hałasu, ze względu na ich niewielki rozmiar, istnieją możliwości techniczne ograniczenia emisji hałasu do środowiska przez zastosowanie tłumików akustycznych, obudów poszczególnych urządzeń, czy zwiększenie izolacji akustycznej ścian pomieszczeń, w których znajdują się maszyny wytwarzające hałas.

Na terenie Gminy Łobzenica nie wskazano obszarów o przekroczeniach dopuszczalnego poziomu hałasu.

III.1.12. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie miasta i gminy zgodnie z założonymi celami głównymi.

W związku z rozwojem gospodarczym regionu, wzrostem inwestycji oraz poziomu życia mieszkańców, presji na obszary cenne przyrodniczo i nieurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce, doprowadzenie do sytuacji, w której nastąpiłby brak realizacji zapisów Programu prowadzić będzie do znaczącego pogorszenia wszystkich komponentów środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu to:

- postępująca degradacja gleb,
- utrata różnorodności biologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- pogorszenie jakości powietrza, zwiększona emisja pyłów i gazów do atmosfery,
- pogorszenie jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, gleby, w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków, niewłaściwym stosowaniem nawozów sztucznych,
- spalanie odpadów w paleniskach domowych,
- niewłaściwie postępowanie z odpadami zawierającymi azbest,

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

- degradacja powierzchni ziemi związana z nielegalną eksploatacją zasobów naturalnych,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców;

W przypadku, gdy Program nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska potęgować. Realizacja Programu jest więc konieczna. Brak realizacji założeń POŚ i uwzględnienia zawartych w nim wytycznych zwiększa ryzyko degradacji środowiska przyrodniczego oraz obniżenia standardu życia w gminie.

III.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Stan środowiska na obszarze objętym przewidywanym oddziaływaniem skutków realizacji Planu przedstawiono w punkcie III.1 niniejszego opracowania.

III.3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Problemami dotyczącymi obszarów podlegających ochronie, a także NATURA 2000 są zagrożenia środowiska przyrodniczego. Do najważniejszych zaliczyć należy:

- zagrożenia związane z gospodarką komunalną,
- nadmierna eksploatacja przez turystykę i rekreację obszarów o wyjątkowej atrakcyjności,
- intensyfikacja rolnictwa,
- zagrożenia pożarowe obszarów leśnych.

Największym problem związanym z ochroną różnorodności przyrodniczej jest silna antropopresja na tereny cenne przyrodniczo. Związane jest to z zajmowaniem tych terenów pod zabudowę mieszkaniową, czy letniskową.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Zagrożeniem jest także przecinanie tych terenów elementami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Infrastruktura taka, w szczególności drogi stanowią barierę dla przemieszczających się zwierząt, zagrożenie dla ich życia lub powodują zmianę ich tras migracyjnych. Zwiększająca się presja turystyczna na tereny cenne przyrodnicze jest także dużym zagrożeniem. Nadmierna penetracja wiąże się z bezpośrednim niszczeniem cennych gatunków roślin, płoszeniem zwierząt, zwiększonym hałasem, zaśmiecaniem i tworzeniem nielegalnych wysypisk śmieci.

Zanikanie cennych siedlisk powodowane jest także zmianami stosunków wodnych np.: niewłaściwym prowadzeniem melioracji, czy użytkowaniem terenu. Intensyfikacja produkcji rolniczej, złe wykorzystanie środków ochrony roślin, likwidacja śródpolnych zadrzewień i oczek wodnych prowadzi do ubożenia i degradacji krajobrazu oraz ograniczenia liczebności wielu gatunków roślin i zwierząt niekiedy nawet zaniku ich lokalnych populacji.

Zidentyfikowane problemy odnoszą się zarówno do obszarów chronionych w ramach krajowego systemu ochrony jak i obszarów objętych ochroną w ramach Natura 2000 oraz innych terenów cennych przyrodniczo.

III.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016⁸.

Polityka ekologiczna to dokument strategiczny, który przez określenie celów i priorytetów ekologicznych wskazuje kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu.

Planowane działania w obszarze ochrony środowiska w Polsce wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej i cele VI Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Zgodnie z ostatnim przeglądem wspólnotowej polityki ochrony środowiska do najważniejszych wyzwań zaliczono:

⁸ Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 uchwalona uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009—2012 z perspektywą do roku 2016” (MP.2009 nr 34, poz. 501)

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju;
- przystosowanie do zmian klimatu;
- ochrona różnorodności biologicznej.

Ważny jest aktywny udział strony polskiej w prowadzonych na forum Unii Europejskiej dyskusjach nad przyszłym kształtem prawa wspólnotowego w zakresie ochrony środowiska, szczególnie w odniesieniu do zagadnienia zmian klimatu.

Wśród priorytetów polityki ekologicznej znajdują się także następujące działania:

- wspieranie platform technologicznych i eko innowacyjności w ochronie środowiska,
- przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego, jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- zwiększenie retencji wody,
- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- promocja wykorzystania metanu z pokładu węgla,
- ochrona atmosfery,
- ochrona wód,
- gospodarka odpadami,
- modernizacja systemu energetycznego.

Ze względu na lokalny charakter rozpatrywanego projektu zagadnieniem istotnym z punktu widzenia rozważanego dokumentu w odniesieniu do „Polityki ekologicznej państwa...” jest przede wszystkim zagadnienie ochrony powietrza i wód, gospodarka odpadami, a także przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego, jako podstawy lokalizacji inwestycji.

Ochrona atmosfery na opisywanym terenie realizowana jest poprzez:

- wymóg stosowania paliw charakteryzujących się najniższymi wskaźnikami emisyjności w szczególności oraz źródeł alternatywnych ;
- zastosowanie urządzeń systemów grzewczych o wysokiej sprawności.

Ochrona wód na opisywanym terenie realizowana jest głównie poprzez:

- zbiorowe odprowadzanie ścieków komunalnych do miejskiej oczyszczalni ścieków,

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

- zbiorowe odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych poprzez system istniejącej sieci kanalizacji deszczowej,

Gospodarowanie odpadami opisywanym terenie realizowane będzie poprzez stosowanie zasad określonych w ustawie z dnia 14.12.2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r., poz. 21 ze zm.) oraz ustawie z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2013 . Nr 0, poz. 1399),

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku⁹

W zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 r. wyodrębnione zostały cele generalne, strategiczne i operacyjne.

Cele strategiczne realizowane są poprzez cele operacyjne.

Celem generalnym jest efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Cele strategiczne to:

- poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej regionu,
- poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami,
- lepsze zarządzanie energią,
- zwiększanie konkurencyjności metropolii poznańskiej i innych ośrodków wzrostu w województwie,
- zwiększenie spójności województwa,
- wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
- wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia,
- zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa,
- wzrost bezpieczeństwa i sprawności zarządzania regionem.

Zapisy Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica nie stoją w sprzeczności z celami strategicznymi rozwoju województwa wielkopolskiego.

Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2012-2015 ¹⁰ oraz Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 - 2015

⁹ dokument przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 19.12.2005 r. (uchwała nr XLII/692A/05 z dnia 19.12.2005 r. i zaktualizowany uchwałą Nr XXIX/559/12 z dnia 17.12.2012 r)

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

z uwzględnieniem perspektyw na lata 2016 - 2019 - dostarczają informacji na temat stanu środowiska w województwie wielkopolskim i powiecie pilskim, wyznacza główne cele i przedsięwzięcia niezbędne do poprawy stanu środowiska.

Ochrona środowiska na opisywanych terenach terenie realizowana jest m.in. poprzez:

- zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych,
- ochronę i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- racjonalne kształtowanie stosunków wodnych na obszarach powiatów,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód;
- poprawę i ochronę jakości powietrza poprzez sukcesywną redukcję zanieczyszczeń,
- racjonalną gospodarkę odpadami.

Cele w zakresie ochrony środowiska wyznaczone w omawianym Programie są spójne i uwzględniają cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2015 oraz te zawarte w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2016 - 2019.

III.5. Przewidywane znaczące oddziaływania (...) na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.

Realizacja każdej inwestycji, bez względu na jej charakter, skalę czy planowane funkcje, oddziałuje w określony sposób na środowisko i w konsekwencji na człowieka. Skutki tych oddziaływań mają różny charakter, różną skalę, trwałość w czasie, odwracalność i współdziałanie. Z tej przyczyny dla poprawnej oceny skutków, jakie może powodować przeprowadzenie konkretnych zamierzeń inwestycyjnych należy, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, rozważać problemy oddziaływań holistycznie, mając na uwadze nie tylko konsekwencje środowiskowe, ale społeczne i ekonomiczne same w sobie, jak

¹⁰ MP 2011 Nr 40, poz. 451

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

również skutki występujące w odniesieniu do tych trzech składowych, traktowanych równoprawnie.

Planowane w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Łobzenica zadania będą wpływać na:

- powietrze atmosferyczne,
- klimat akustyczny,
- roślinność i zwierzęta,
- zasoby naturalne i glebę,
- wartości przyrodniczo – krajobrazowe i kulturowe,
- wody powierzchniowe i podziemne,
- ludzi.

Bezspornie najbardziej zauważalny wpływ na środowisko wystąpi na etapie budowy planowanych inwestycji – dróg, kanalizacji, wodociągów, obiektów budowlanych oraz przeprowadzania termomodernizacji. Negatywne oddziaływanie będzie w tym wypadku ograniczone do etapu budowy. Długofalowy wpływ na wszystkie elementy środowiska w wyniku realizacji projektów będzie miała pozytywny wpływ na wszystkie elementy środowiska przyrodniczego gminy oraz na życie i zdrowie ludzi.

Każda inwestycja mogąca potencjalnie znacząco oddziaływać na środowiska prowadzona na terenie gminy Łobzenica związana z budową jak również późniejszą eksploatacją jest dokładnie przeanalizowana i określone zostają ich oddziaływania na etapie uzyskania decyzji środowiskowych.

Realizacja założeń Programu ochrony środowiska ma na celu poprawę istniejącego stanu środowiska w zakresie związanym z ochroną przyrody, eksploatacją surowców mineralnych, gospodarką wodno-ściekową, gospodarką leśną i ochroną powietrza.

III.5.1. Obszary Natura 2000.

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym od 1992 r. w sposób spójny pod względem metodycznym i organizacyjnym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Celem utworzenia sieci Natura 2000 jest zachowanie zarówno zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy, jak też typowych, wciąż jeszcze powszechnie występujących siedlisk przyrodniczych. Dla każdego kraju określa się listę referencyjną siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których należy utworzyć obszary Natura 2000 w podziale na regiony biogeograficzne.

Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Sieć Natura 2000 tworzą dwa typy obszarów:

- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO),
- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO).

Jak wspomniano w pkt. III.3 niniejszej Prognozy obszar objęty zmianą projektowanym Programem znajduje się w granicach obszarów Natura 2000 – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Łobżonki PLH300040 – patrz Ryc. poniżej .

Obszar chroni rzekę Łobżonkę (Łobzonkę) wraz z fragmentami dopływów - Lubczą i Orlą oraz tereny do nich przyległe. Stanowi jeden z najcenniejszych obszarów przyrodniczych na Krajnie (Pojezierzu Krajeńskim). Osią obszaru jest około 60 kilometrowa dolina rzeki Łobżonki od okolic Białobłocia i Lutówka aż po dolinę rzeki Noteć (poniżej Osieka n/Not). W rzekach dominuje żwirowo-piaszczysty charakter dna i żwawy nurt nawiązujący do rzek podgórskich.

Ostoję wyróżnia obecność bogatych florystycznie, właściwie wykształconych grądów w odmianie krajeńskiej oraz znaczne powierzchnie ekstensywnie użytkowanych łąk. Cechą ostoi jest bogactwo w siedliska, gatunki z załączników I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz rola korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym.

W Dolinie Łobżonki istnieją rezerваты: „Lutowo”, „Gaj Krajeński”, „Dęby Krajeńskie”, „Buczyna” oraz projektowany w Nadleśnictwie Lipka - „Białobłockie Storczykowisko”. Dolina częściowo należy także do Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Łobżonki i Bory Kujańskie”.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

Ryc. 2 Zasięg obszaru Wspólnoty Doliny Łobżonki

Na obszarze tym zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności¹¹:

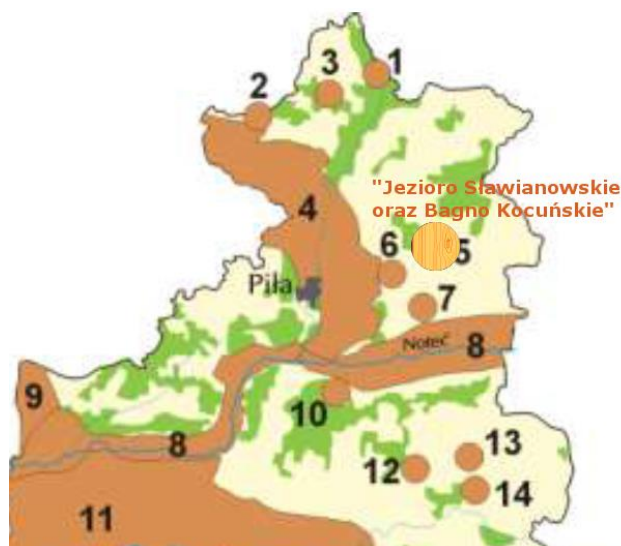
- 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, lub
- 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W obrębie opisywanego terenu znajduje się również Obszar ważne dla ptaków w okresie gniazdowania i migracji – „Jezioro Sławianowskie oraz Bagno Kocućskie”

¹¹ zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16.04.2004 r. (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz.627)

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

Miejsce koncentracji ptaków wodnych podczas wędrówek, głównie różnych gatunków kaczek i łyski. Gromadzi się tu także do 100 os. łabędzi krzykliwych. Noclegowisko gęsi (do 1000 os.). Żerowisko żurawi gromadzące do 400 os.

Ryc. 3 Jezioro Sławianowskie oraz Bagno Kocuńskie”

Podczas realizacji inwestycji proekologicznych zapisanych w projektowanym dokumencie zastosowane zostaną rozwiązania chroniące środowisko przed zanieczyszczeniem m.in. poprzez zabezpieczenie gruntu i wód w rejonie inwestycji, zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych, prawidłową gospodarkę odpadową oraz prowadzenie prac budowlanych poza godzinami nocnymi. Nie przewiduje się żadnych negatywnych oddziaływań wynikających z realizacji zadań inwestycyjnych objętych gminnym programem ochrony środowiska. Planowane przedsięwzięcia nie będą oddziaływać na cele ochrony obszarów Natura 2000, w tym w szczególności: stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz integralność obszarów Natura 2000 i jego powiązania z innymi obszarami.

W związku z planowanym uregulowaniem gospodarki ściekowej w gminie, inwestycje powinny polepszyć stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych w tym rejonie w porównaniu do stanu istniejącego. Projektowane działania nie będą miały negatywnego wpływu na funkcje ochronne tych obszarów.

III.5.2. Różnorodność biologiczna.

Bioróżnorodność rozpatrywać można na różnych poziomach organizacji przyrody, tzn.:

- bioróżnorodność gatunkową, czyli różnorodność wszystkich roślin, zwierząt i mikroorganizmów występujących na Ziemi,
- bioróżnorodność ekologiczną, a więc różnorodność zgrupowań ekologicznych, biocenoz, ekosystemów i krajobrazów,
- bioróżnorodność genetyczną, czyli różnorodność genów obecnych w pulach genowych populacji różnych gatunków.

Ograniczanie bioróżnorodności polega głównie na genetycznym ujednolicaniu ekosystemów, co w dłuższym okresie czasu może być dla nich zgubne. Niewielkie zróżnicowanie genetyczne organizmów danego ekosystemu potęguje niebezpieczeństwa degeneracyjne populacji osobników w obrębie rodzajów gatunków, a także wzrost infekcji chorób i szkodników.

Dla zachowania i wzbogacania różnorodności biologicznej duże znaczenie ma zróżnicowanie siedlisk i oddziaływania człowieka, w szczególności ochrona siedlisk słabo lub wcale przekształconych (naturalnych).

Na omawianym terenie prace ziemne oraz inne prace związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w obrębie bryły korzeniowej drzew lub krzewów na terenach zieleni będą wykonywane w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom. Teren budowy jest miejscem, gdzie występują szczególnie liczne zagrożenia dla drzew i krzewów w postaci bezpośrednich uszkodzeń lub niekorzystnych zmian warunków siedliskowych. Dlatego drzewa i krzewy na placu budowy muszą pozostać odpowiednio zabezpieczone. W przypadku konieczności usunięcia zieleni wysokiej inwestor zobowiązany będzie do nasadzeń kompensacyjnych.

Jakiegolwiek prace związane z termomodernizacją starego budownictwa, głównie połaci dachowych, mogą być związane z narażeniem różnorodnych gatunków zwierząt, a w głównej mierze ptaków oraz nietoperzy. W trakcie owych prac zatykane są wszelkie szczeliny w ścianach, a otwory prowadzące do stropodachów zamykane są kratkami. Działania te pozbawiają ptaki miejsc lęgowych, które w przypadku takiego gatunku jak np.: jerzyk *Apus apus* oraz wróbel *Passer domesticus* są corocznie zajmowane przez te same pary.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Często zdarza się, że remonty związane z termoizolacją budynków wykonywane są w pełni okresu lęgowego ptaków, co stwarza dodatkowe zagrożenia.

W związku z powyższym przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę może wykonać osoba fizyczna, merytorycznie związana z ornitologią i chiropterologią, np. członkowie organizacji pozarządowych, których statutowym celem jest ochrona chronionych gatunków zwierząt lub też pracownik naukowy placówki zajmującej się ochroną gatunkową zwierząt. W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać wymienione powyżej zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych, np. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.

Pozostałe planowane działania są w większości całkowicie neutralne dla bioróżnorodności i tym bardziej nie przyczynią się do redukcji liczby gatunków, jak też do redukcji populacji zwierząt, czy liczby obiektów przyrodniczych.

Ocenia się, iż duże znaczenie dla utrzymania bioróżnorodności na opisywanym obszarze, mają wyznaczone tereny zieleni, które oprócz swej funkcji ekologicznej (dzięki częściowo zachowanej strukturze przyrodniczej) podnoszą również jakość życia w mieście. W/w tereny zieleni pełnią funkcje rekreacyjne, zdrowotne – wpływają na złagodzenie lub eliminację uciążliwości życia w mieście, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter miastu.

Bardzo ważną rolą zieleni miejskiej jest też zapewnienie schronienia dla różnych gatunków roślin i zwierząt.

W związku z powyższym, nie należy spodziewać się oddziaływania na bioróżnorodność analizowanego obszaru w wyniku realizacji ustaleń Programu.

III.5.3. Ludzie.

Nie przewiduje się negatywnego wpływu na życie i zdrowie ludzi. Program zakłada stosowanie nowoczesnych, dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, umożliwiających eliminowanie niekorzystnego oddziaływania inwestycji na poszczególne elementy środowiska, oraz zapewniające ograniczenie uciążliwości. Przy właściwie zaprojektowanych zabezpieczeniach zagrożenia bezpośrednie będą

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

zminimalizowane. Zadania polegające na budowie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz uzbrojenie terenów na obszarze gminy przyczynią się do rozwoju infrastruktury na omawianym obszarze oraz zapewnią mieszkańcom dostęp do wody wyższej jakości oraz poprawę środowiska przyrodniczego. Planowane przedsięwzięcia wpłyną docelowo na podniesienie komfortu życia i zdrowia mieszkańców gminy.

W związku z realizacją ustaleń planowanego dokumentu nie prognozuje się: długotrwałego zwiększenia uciążliwości hałasu, zwiększenia wprowadzania substancji pyłowo-gazowych do powietrza, wytwarzania ścieków przemysłowych, wytwarzania innych odpadów niż komunalne, czy znacznych zmian rzeźby terenu.

Działania związane z edukacją ekologiczną i zwiększeniem dostępu do informacji o środowisku mają pośrednie pozytywne oddziaływanie na środowisko, ponieważ zwiększają wiedzę społeczeństwa, jakie zagrożenia niesie ze sobą działalność człowieka i jakie są tego konsekwencje dla środowiska i zdrowia człowieka. Zwiększenie świadomości ekologicznej jest koniecznym warunkiem realizacji poszczególnych działań, ponieważ ochrona środowiska wymaga podejmowania świadomych decyzji przez administrację różnego szczebla oraz uzyskania dla tych decyzji akceptacji i poparcia mieszkańców. Niezbędnym elementem zwiększającym świadomość ekologiczną jest także swobodny dostęp do informacji o środowisku. Stworzenie elektronicznych baz danych umożliwia podejmowanie właściwych decyzji korzystnych środowiska.

Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy gwarantuje jego mieszkańcom poprawę warunków życia, odpowiednią promocję walorów środowiskowych i zasobów oraz szersze możliwości jego wykorzystania.

W związku z powyższym należy spodziewać się wyłącznie korzystnego oddziaływania na ludzi ze względu na:

- poprawę jakości wód i gospodarki wodno- ściekowej;
- poprawę jakości powietrza;
- racjonalne gospodarowanie odpadami (w tym azbestem);
- ochronę powierzchni ziemi;
- ochronę przyrody.

III.5.4. Rośliny i zwierzęta.

Realizacja ustaleń Programu nie będzie związana z ingerencją w siedliska roślinności unikatowej bądź objętej ochroną prawną.

Oddziaływanie dotyczyć będzie roślinności charakterystycznej dla powszechnie występujących zbiorowisk roślinnych, gatunków roślin ozdobnych oraz upraw ogrodowych.

Projekt Programu wyznacza kierunki działań mające na celu poprawę jakości wszystkich komponentów przyrodniczych. W wyniku realizacji planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się długotrwałego i znacznego oddziaływania na florę i faunę.

W związku z planowanym uregulowaniem gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej w gminie, inwestycje powinny polepszyć stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych w tym rejonie w porównaniu do stanu istniejącego. Projektowane działania nie będą miały negatywnego wpływu na funkcje ochronne tych obszarów.

Zgodnie z założeniami Programu działania ochronne poza wypełnianiem podstawowych wymogów prawa ochrony środowiska ujmować będą następujące aspekty :

- zachowanie istniejącego drzewostanu (dopuszczalna likwidacja tylko w przypadku kolizji z podziemnym uzbrojeniem i realizacją pozostałych budowli, np. związanych z zagospodarowaniem terenu),
- zakaz budowy budynków na wyznaczonych terenach zieleni.

W związku z powyższym, nie należy spodziewać się oddziaływania na rośliny i zwierzęta analizowanego obszaru w wyniku realizacji ustaleń Programu.

III.5.5. Woda.

- Wody podziemne.

Wody podziemne, podobnie jak powierzchniowe stale podlegają antropopresji.

Ich jakość zależna jest od wielu złożonych czynników, związanych ze środowiskiem geologicznym i warunkami fizyko – chemicznymi. Wody podziemne znajdują się

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

w układzie dynamicznym, często pozostając w więzi hydraulicznej z wodami powierzchniowymi.

Pobór wody na terenie gminy odbywa się z 10 ujęć. Ujęcia wykorzystują głównie zasoby czwartorzędowe śródglinowe lub zalegające pod glinami zwałowymi w przewarstwieniach piaszczysto-żwirowych plejstocénskich. Wodonośne warstwy czwartorzędowo występują najczęściej na głębokości 30-40 m ppt. Wody trzeciorzędowe występują na głębokości poniżej 100 m ppt.

Eksploatacja wód podziemnych na terenie gminy prowadzona jest studniami wierconymi. W strefach ochronnych ujęć obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia określone odrębnie dla każdego ujęcia. Znajdują się one w pozwoleniach wodnoprawnych wydanych przez uprawnione urzędy. Strefy te dzieli się na teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej.

W celu ochrony wód podziemnych projektowany dokument:

- zakłada zbiorowy odbiór ścieków komunalnych (do miejskiej oczyszczalni ścieków),
- odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych: poprzez systemy zbiorowe istniejących sieci kanalizacji deszczowej na opisywanym obszarze.

Na etapie realizowania założeń Programu należy uwzględnić poniższe rozwiązania chroniące środowisko gruntowo-wodne:

- stosowanie urządzeń technicznych w dobrym stanie technicznym,
- użytkowanie pojazdów oraz maszyn budowlanych w dobrym stanie technicznym,
- zabezpieczenie terenu przed przenikaniem jakichkolwiek substancji zanieczyszczających środowisko gruntowo-wodne (magazynowanie odpadów niebezpiecznych w nieprzepuszczalnych pojemnikach, na szczelnym podłożu, w sposób zabezpieczający przed działaniem czynników atmosferycznych),
- wyposażenie budowy w sorbenty, maty bądź biopreparaty neutralizujące rozlewy olejowe.

Wprowadzenie w życie założeń Programu nie stworzy ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych określonych w art. 38 ust. 2 ustawy prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. dla jednolitych części wód podziemnych oraz obszarów chronionych, o których mowa w art. 113

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

ust. 4, a także poprawa jakości wód oraz biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na terenach podmokłych.

Realizując cel, o którym mowa w ust. 2, należy zapewnić, żeby wody, w zależności od potrzeb, nadawały się do:

- 1) zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia;
- 2) rekreacji oraz uprawiania sportów wodnych;
- 2a) wykorzystywania do kąpieli;
- 3) bytowania ryb i innych organizmów wodnych w warunkach naturalnych, umożliwiającym ich migrację.

- Wody powierzchniowe.

Planowana funkcja opisywanego terenu nie wpłynie znacząco na stan rzek oraz jezior położonych na terenie gminy Łobzenica.

Ścieki komunalne odprowadzane będą do zbiorczej kanalizacji sanitarnej i odprowadzane nią do miejskiej oczyszczalni ścieków. Wpływ na stan wód powierzchniowych będzie więc jedynie pośredni.

Substancje występujące w ściekach komunalnych (bytowych) to przede wszystkim fekalia, odpadki żywności, mydła, różnego rodzaju chemikalia (głównie środki piorące i czyszczące), papier, piasek, tekstylia, popiół.

Oszczędne i racjonalne zużycie wody, a w rezultacie istotne zmniejszenie odpływu ścieków można uzyskać poprzez:

- wyeliminowanie strat wody,
- stosowanie wodooszczędnych urządzeń sanitarnych,
- recyrkulację wody.

Jakość ścieków bytowych wykazuje znaczne zróżnicowanie w czasie z powodu okresowego użytkowania urządzeń sanitarnych. Prawidłowe odprowadzanie ścieków warunkuje w sposób zasadniczy utrzymanie higieny mieszkań i ochronę środowiska przyrodniczego. Rozbudowa gminnej sieci kanalizacyjnej przyczyni się do bezpiecznego dla środowiska odprowadzania ścieków bytowych oraz ich unieszkodliwiania.

W czasie realizacji poszczególnych inwestycji należy liczyć się z naruszeniem powierzchniowego kompleksu warstw, co może ułatwić ewentualną infiltrację wód

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

i zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Zachowanie szczególnej ostrożności w trakcie wykonywania prac budowlanych całkowicie wyeliminuje ewentualne zagrożenie zanieczyszczeniem wód i gruntu.

Planowane inwestycje proekologiczne na etapie realizacji będą mogły mieć chwilowy negatywny wpływ na wody podziemne jedynie w przypadku zanieczyszczenia terenu lub wód w fazie realizacji przedsięwzięć. Docelowo jednak ich wpływ będzie pozytywny poprzez minimalizację zagrożenia wód i gruntów w związku z nieuregulowaną w części gminy gospodarką wodnościekową, której wynikiem są niekontrolowane zrzuty ścieków do gruntu i wody oraz przeciekanie z nieszczelnych szamb. Wprowadzenie w życie planowanych przedsięwzięć zawartych w Programie nie będzie powodować powstawania ścieków przemysłowych.

Działania te będą stanowiły realizację celów zawartych w art. 38 ust. 2 ustawy prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r.

III.5.6. Powietrze.

„Przez zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego rozumie się taki stan, w którym udział zawartych w powietrzu substancji stałych ciekłych lub gazowych przekracza średnią ich zawartość w czystym powietrzu atmosferycznym”¹².

Stężenie zanieczyszczeń w powietrzu związane jest ze stopniem koncentracji źródeł emisji zanieczyszczeń, wielkością emisji, warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń oraz wpływem zanieczyszczeń transgranicznych.

Na omawianym terenie na jakość powietrza atmosferycznego wpływać będą głównie zanieczyszczenia związane z emisją ze źródeł punktowych – lokalnych systemów grzewczych oraz zanieczyszczenia ze źródeł liniowych związane z pracą silników spalinowych pojazdów samochodowych.

Podkreślić należy, że emisja zanieczyszczeń z silników pojazdów samochodowych jest trudna do oszacowania ze względu na fakt, iż wielkość zużycia paliwa, a co za tym idzie, wielkość emisji nie jest równa. Zależy bowiem między innymi od: fazy pracy silnika (wyłączenie, rozruch, ruszanie), natężenia ruchu, rodzaju paliwa, stosowania filtrów i dopalaczy,

¹²Juda J., Budziński K. 1961.

konstrukcji silnika, stanu technicznego pojazdu itp.

Ze względu na złożenie w projektowanym dokumencie, iż zaopatrzenie w ciepło realizowane będzie z lokalnych systemów grzewczych, z zastosowaniem paliw charakteryzujących się z najniższymi wskaźnikami emisyjności (np. gaz, źródła alternatywne), przy zastosowaniu urządzeń o wysokiej sprawności, prognozuje się, że zasięg oddziaływania emisyjnego pod względem ochrony powietrza nie będzie szeroki. Nie przewiduje się wprowadzenia instalacji o charakterze przemysłowym – technologicznym, ponadregionalnym, których eksploatacja byłaby związana z emisją zanieczyszczeń o wielkości mogącej mieć wpływ na poziom stężeń imisyjnych gazów i pyłów na terenie gminy.

III.5.7. Hałas.

Prognozuje się, iż realizacja ustaleń projektowanego dokumentu nie spowoduje odczuwalnych zmian klimatu akustycznego gminy Łobzenica.

Nie przewiduje się stacjonarnych źródeł hałasu o charakterze przemysłowym czy usług wytwórczych. Znaczny wpływ na klimat akustyczny przypisuje się środkom ruchu komunikacyjnego. W tym wypadku źródła hałasu mają charakter liniowy.

Intensywność hałasu komunikacyjnego będzie zależała od natężenia ruchu drogowego.

Planowana do realizacji rozbudowa i naprawa nawierzchni dróg gminnych, a także budowa ścieżek rowerowych z pewnością przyczyni się do zmniejszenia emisji hałasu komunikacyjnego.

Planowane w analizowanym dokumencie działania będą miały negatywny wpływ na klimat akustyczny gminy jedynie na etapie prowadzenia robót budowlanych. W celu ograniczenia takiego stanu należy prowadzić roboty budowlane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Roboty powinny być prowadzone w porze dziennej z wykorzystaniem sprzętu o ograniczonej emisji hałasu.

Patrz również pkt III.1.10 niniejszej Prognozy.

III.5.7. Powierzchnia ziemi.

Nie przewiduje się istotnego wpływu projektowanych zmian na rzeźbę przedmiotowego obszaru.

Racjonalna gospodarka odpadami oraz prowadzenie selektywnej zbiorki i odzysk surowców, stanie się przyczyną poprawy jakości środowiska, a szczególnie powierzchni ziemi, na terenie gminy. Poza tym istnieje szansa, że likwidacja „dzikich wysypisk” stanie się skuteczną metodą ochrony środowiska. Istotnym zadaniem gminy są działania zmierzające do bezpiecznego usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest. Ważnym zadaniem w tym zakresie jest również rekultywacja składowiska odpadów, która znacząco pozytywnie wpłynie na zmiany powierzchni ziemi na omawianym terenie. Ciągłe podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców przyczyni się do podejmowania przez nich na co dzień działań proekologicznych zmierzających do poprawy stanu środowiska.

III.5.8. Krajobraz.

Teren objęty Programem charakteryzuje się urozmaiconym krajobrazem. Jest to obszar głównie rolniczy o znacznej jeziorności i lesistości. Stanowiący obszar atrakcyjny turystycznie.

W ramach projektowanego Programu nie planuje się inwestycji ingerujących w krajobraz. Inwestycje wykonane na terenach zurbanizowanych będą miały pozytywny wpływ na krajobraz, ponieważ w wyniku ich przeprowadzania zostaną odpowiednio zagospodarowane oraz dostosowane do pełnienia nowych funkcji tereny zaniedbane oraz tereny, gdzie infrastruktura techniczna będzie zmodernizowana i służąca poprawie środowiska.

III.5.9. Klimat.

Projektowane zmiany mają charakter lokalny, odnoszą się wyłącznie do terenu gminy Łobzenica.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Emisje związane z zagospodarowaniem rozpatrywanego obszaru nie będą posiadały ponadpowszechnego wpływu na otaczające środowisko, w tym klimat. Promowanie odnawialnych źródeł energii oraz ciągła edukacja ekologiczna przyczynia się wdrażania innowacyjnych i proekologicznych technologii w gospodarstwach domowych

W związku z powyższym nie przewiduje się negatywnego wpływu na ten komponent przyrody.

III.5.10. Zasoby naturalne.

Nie przewiduje się jakiegokolwiek wpływu. W obrębie obszaru objętego Prognozą prowadzone będzie właściwe gospodarowanie zasobami kopalin (piasku i żwiru), które będzie prowadzone zgodnie z posiadanymi koncesjami w tym zakresie.

III.5.11. Zabytki i dobra materialne.

Nie prognozuje się negatywnego wpływu realizacji postanowień projektowanego dokumentu na dobra materialne.

III.5.12. Opis przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko.

Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko (bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych, długoterminowych i stałych i chwilowych) przedstawione zostały w podziale na poszczególne grupy zadań. Dla poszczególnych inwestycji, dla których będą wymagane zostaną sporządzone szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko, w chwili kiedy będzie wykonana dokumentacja na dane przedsięwzięcie.

W poniższej tabeli zestawiono możliwe oddziaływania na środowisko, które powstaną w wyniku realizacji poszczególnych celów projektowanego dokumentu.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Tabela 7. Oddziaływania

Kierunek działań	Przewidywane oddziaływania	Oddziaływanie na środowisko
Poprawa jakości wód i gospodarka wodno – ściekowa		
Budowa i modernizacja sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i deszczowej na terenie gminy	Bezpośrednie	Przy założeniu bezawaryjnej pracy nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko.
	Pośrednie	Przy założeniu bezawaryjnego działania poszczególnych sieci nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko.
	Wtórne	Przy założeniu bezawaryjnego działania poszczególnych sieci nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko.
	Skumulowane	Przy założeniu bezawaryjnego działania poszczególnych sieci nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko.
	Krótkoterminowe	Negatywne oddziaływanie na środowisko tylko w fazie budowy sieci – po jej zakończeniu wszelkie szkody zostaną usunięte.
	Średnioterminowe	Negatywne oddziaływanie na środowisko tylko w fazie budowy sieci – po jej zakończeniu wszelkie szkody zostaną usunięte.
	Długoterminowe	Rozbudowa sieci niesie za sobą długoterminowe korzyści ekologiczne takie jak: ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych, zmniejszenie zanieczyszczenia wody pitnej, zmniejszenie zanieczyszczenia gruntów.
	Stałe	Korzystnym oddziaływaniem stałym będzie prowadzonych inwestycji będzie racjonalizacji gospodarki wodnej i ściekowej w gminie.
	Chwilowe	W przypadku awarii możliwy jest wyciek wody i uszkodzenie terenu. Łatwy dostęp do uszkodzonego elementu umożliwi szybką reakcję i usunięcie awarii.
Poprawa jakości powietrza		
Budowa dróg i infrastruktury drogowej na terenie gminy (w tym ścieżek rowerowych)	Bezpośrednie	Niekorzystne oddziaływania dotyczyć będą: - emisji spalin, hałasów i wibracji, - zmian struktury gruntu w przypadku budowy,

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

		- zanieczyszczenia wód gruntowych w wyniku spływów powierzchniowych, - zmniejszenie bioróżnorodność w wyniku budowy nowych dróg
	Pośrednie	Niekorzystne oddziaływania dotyczyć będą wzrostu hałasu, wibracji i emisji spalin; Korzystne działania na środowisko dotyczyć będą nowych nasadzeń drzew i krzewów wzdłuż tras komunikacyjnych, zmniejszenie emisji spalin i wibracji przez poprawę nawierzchni dróg.
	Wtórne	Niekorzystne wtórne oddziaływanie może wystąpić w przypadku zaistnienia awarii.
	Skumulowane	Niekorzystne wtórne oddziaływanie może wystąpić w przypadku zaistnienia awarii.
	Krótkoterminowe	Niekorzystne wtórne oddziaływanie może wystąpić w przypadku zaistnienia awarii.
	Średnioterminowe	Drogi z poprawioną nawierzchnią w wyniku eksploatacji stanowić będą źródło o mniejszej uciążliwości dla środowiska, zmniejszy się emisja hałasu, wibracji, a upłynnienie ruchu może doprowadzić do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powietrza
	Długoterminowe	
	Stałe	Oddziaływania pozytywne w wyniku przeprowadzenia inwestycji dotyczyć będą: zmniejszenia emisji spalin i wibracji, poprawy jakości krajobrazu, stworzenie szans do zwiększenia ruchu rowerowego. Oddziaływania negatywne związane będą z użytkowaniem drogi i uzależnione będą od natężenia ruchu.
	Chwilowe	Zagrożenia środowiska w wyniku przeprowadzenia inwestycji dotyczyć będą możliwych awarii bądź sytuacji nadzwyczajnych (wypadki, pożar, awaria urządzeń). Wszelkie chwilowe niekorzystne oddziaływania będą niwelowane przez odpowiednie służby.
Termomodernizacja budynków (wymiana kotłów, docieplenia)	Bezpośrednie	Bezpośrednie działanie inwestycji na środowisko przewiduje się jedynie w fazie wykonywania prac (wytwarzanie odpadów, ewentualny hałas) – po zakończeniu prowadzonych prac szkody zostaną zniwelowane. W wyniku przeprowadzenia inwestycji zmniejszy się emisja zanieczyszczeń i poprawi stan powietrza.
	Pośrednie	W wyniku przeprowadzenia planowanych inwestycji poprawi się stan powietrza i zmniejszy straty ciepła.
	Wtórne	
	Skumulowane	Nie przewiduje się skumulowanych negatywnych oddziaływań.
	Krótkoterminowe	W wyniku przeprowadzenia planowanych inwestycji poprawi się stan powietrza i zmniejszy straty ciepła
	Średnioterminowe	
	Długoterminowe	Termomodernizacja spowoduje: ograniczenie emisji powierzchniowej, zmniejszenie wydatków na wytwarzanie energii, redukcję strat ciepła, podwyższenie standardu użytkowego budynków.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

	Stałe	Poprawa jakości powietrza przez zmniejszenie emisji szkodliwych substancji i redukcję strat ciepła.
	Chwilowe	Zagrożenia środowiska w wyniku przeprowadzenia inwestycji dotyczyć będą możliwych awarii bądź sytuacji nadzwyczajnych.
Racjonalna gospodarka odpadami		
Usuwanie wyrobów zawierających azbest z tereny gminy	Bezpośrednie	Usuwanie wyrobów azbestowych wpłynie bezpośrednio na zmniejszenie ilości odpadów niebezpiecznych. Oddziaływanie przedsięwzięcia będzie korzystne i odczuwalnie w perspektywie długoterminowej.
	Pośrednie	Nieznaczące oddziaływanie podczas wykonywania robót budowlanych. Usunięcie azbestu zmniejszy emisję pyłu do powietrza i poprawi komfort życia i zdrowie mieszkańców.
	Wtórne	Brak oddziaływania
	Skumulowane	
	Krótkoterminowe	Krótkotrwale oddziaływanie wystąpi w związku z pracami budowlanymi i ewentualnymi utrudnieniami.
	Średnioterminowe	Usunięcie azbestu poprawi komfort życia ludzi, ograniczy emisję pyłów do środowiska, zmniejszy ilości odpadów niebezpiecznych w gminie.
	Długoterminowe	
	Stałe	Usunięcie azbestu spowoduje poprawę stanu środowiska i zdrowia ludzi.
	Chwilowe	Zagrożenia środowiska w wyniku przeprowadzenia inwestycji dotyczyć będą możliwych awarii w trakcie wykonywanych prac budowlanych.
Ochrona powierzchni ziemi		
Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko.		
Ochrona przyrody		
podniesienie standardów wyposażenia i jakości urządzeń publicznych terenów zieleni, w tym zapewnienie bezpieczeństwa użytkowników	Bezpośrednie	Bezpośrednie oddziaływanie dotyczyć będą robót budowlanych i wiązać z powstawaniem odpadów, emisją hałasu i spalin. Szkody zostaną zniwelowane zaraz po zakończeniu inwestycji. Projekty zieleni będą uwzględniać warunki naturalne okolicy, przez co flora i fauna nie odniesie znacznej szkody.
	Pośrednie	Pośrednie oddziaływanie będzie wynikać ze zmiany użytkowania gruntów.
	Wtórne	Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań wtórnych.
	Skumulowane	Oddziaływania skumulowane mogą dotyczyć nałożenia poszczególnych oddziaływań w terenie i poza nim.
	Krótkoterminowe	Niekorzystne oddziaływania wystąpią tylko w fazie prac

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

		budowlanych i zostaną zniwelowane po ich zakończeniu.
	Średnioterminowe	Oddziaływania te wiążą się ze wzrostem atrakcyjności turystycznej, a tym samym natężonym ruchem turystycznym – wzrost emisji odpadów, konieczność porządkowania terenu.
	Długoterminowe	
	Stałe	
	Chwilowe	Chwilowe oddziaływania mogą wystąpić w chwili zaistnienia sytuacji awaryjnej.
Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców		
Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko		

III.6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łobzenica przewiduje podejmowanie działań, które będą korzystnie wpływały na środowisko. Działania te obejmują m. in.: inwestycje polegające na budowie infrastruktury komunalnej (wodociągi, kanalizacja), modernizacji dróg, które będą ingerować w środowisko głównie na etapie ich realizacji, powodując przejściowe uciążliwości. Oddziaływania te będą miały charakter odwracalny oraz będą występowały w relatywnie krótkim czasie.

Celem Polityki ekologicznej państwa jest zmniejszenie zapotrzebowania na wodę i ograniczenie ładunków odprowadzanych do odbiorników zanieczyszczeń. W ramach działań w zakresie wód podziemnych zapisane są zadania, które mają doprowadzić do racjonalnego gospodarowania cennymi zasobami wód podziemnych.

Podniesienie efektywności ochrony wód podziemnych ma na celu odcięcie dopływu ścieków do rzek. Zadania polegające na rozbudowie sieci kanalizacyjnej przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Dzięki temu przedsięwzięciu znacznie poprawią się warunki życia mieszkańców.

W wyniku realizacji założonych celów zawartych w Programie nie zaistnieją straty w obszarach chronionych położonych w granicach gminy i w jego sąsiedztwie, w tym zwłaszcza w sieci Natura 2000. Planowane zadania podniosą atrakcyjność gminy i komfort mieszkańców.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Wpływ na powietrze będzie chwilowy występujący w postaci zwiększonej emisji pyłów i spalin spowodowanej ruchem maszyn budowlanych oraz samochodów transportujących materiały i urządzenia budowlane oraz odpady z terenu budowy. Praca sprzętu budowlanego i ruch pojazdów wpłynie również czasowo na klimat akustyczny na obszarze objętym inwestycją. W fazie realizacji planu ze względu na dużą amplitudę natężeniu hałasu zaleca się prowadzenie prac budowlanych w sąsiedztwie zabudowy mieszkalnej tylko w porze dnia (od 6:00 do godziny 22:00) oraz optymalizację czasu pracy w celu ograniczenia ilości przejazdów samochodów i maszyn.

Zapobieganie i zmniejszenie szkodliwych oddziaływań inwestycji można teoretycznie osiągnąć przez:

- maksymalne ograniczenie rozmiarów placów budów w celu ograniczenia przekształceń wierzchniej warstwy litosfery;
- zabezpieczenie gruntu i wód w rejonie inwestycji przed zanieczyszczeniami związanymi z pracą sprzętu zmechanizowanego;
- prowadzenie prac budowlanych poza godzinami nocnymi (22 – 6);
- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- trafny wybór lokalizacji inwestycji;
- przywrócenie stanu środowiska terenów przekształconych w trakcie prac budowlanych do pierwotnego stanu, w tym zabezpieczenie wierzchniej warstwy gleby z wykopów budowlanych i po zakończeniu budowy wykorzystanie jej do rekultywacji terenu;
- zagospodarowanie lub unieszkodliwianie odpadów powstałych podczas robót zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Na etapie eksploatacji zrealizowane inwestycje zasadniczo powinny wpłynąć korzystnie na stan

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

środowiska. Jakiegokolwiek działania powodujące degradację środowiska na obszarach objętych programem stoją w sprzeczności z celami gminnego programu ochrony środowiska.

III.7. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W związku z tym, iż planowane działania posłużą do realizacji celów przy niewielkich chwilowych negatywnych oddziaływaniach na środowisko nie znaleziono rozwiązań alternatywnych powodujących mniejszą presję środowiskową i nie zakłada się rozwiązań alternatywnych.

Kryteria wyboru odpowiednich kierunków działań i wynikających z nich zadań Programu stanowią zarówno aspekty ekologiczne jak i ekonomiczne. Gmina Łobzenica dokonała wyboru takich założeń, które umożliwią skuteczne wdrażanie Programu z zachowaniem zasad ochrony środowiska z jednoczesnym uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju gminy. Wyszczególnione zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne zmierzają do poprawy środowiska naturalnego i zostały wybrane jako optymalne rozwiązania. Warianty alternatywne będą dotyczyły już konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym przypadku ważne jest rozważanie już na etapie projektowania wszystkich możliwych wariantów i wybranie najbardziej optymalnego rozwiązania ze względu oddziaływania na środowisko.

IV. Wnioski.

Analiza Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łobzenica na lata 2015-2020 nie wykazała znaczących zagrożeń dla środowiska w wyniku realizacji planowanych założeń projektowanego dokumentu.

Planowymi inwestycjami o największym znaczeniu z punktu widzenia potencjalnego oddziaływania na środowisko są:

- rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej,
- rozbudowa sieci deszczowej,
- modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków,
- rekultywacja składowiska,
- prace związane z usuwaniem azbestu,
- termomodernizacja i rozbudowa budynków użyteczności publicznej.

W przypadku realizacji zamierzonych inwestycji podjęte zostaną wszelkie działania w celu ograniczenia możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko.

Analiza wpływu realizacji poszczególnych celów na środowisko wskazała, iż pozytywne oddziaływania Programu na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Potencjalne negatywne oddziaływania będą krótkotrwałe i związane będą z fazą budowy i realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Planuje się, iż przed rozpoczęciem poszczególnych inwestycji na etapie administracyjnym zostanie opracowana dokumentacja uwzględniająca oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

Zakłada się iż dla większości przedsięwzięć przewidzianych do realizacji oddziaływanie bezpośrednie będzie lokalne i krótkotrwałe. Planuje się, iż negatywne oddziaływania będą ograniczone poprzez: maksymalne ograniczenie rozmiarów placów budów, zabezpieczenie gruntu i wód w rejonie inwestycji przed zanieczyszczeniami, prowadzenie prac budowlanych poza godzinami nocnymi, prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych, stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych, zagospodarowanie lub unieszkodliwianie odpadów powstałych podczas robót zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobzenica na lata 2015-2020

Ze względu na lokalny charakter projektowanego dokumentu, dotyczący jedynie gminy Łobzenica stwierdza się, iż nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Brak realizacji celów zaplanowanych w omawianym Programie prowadzić będzie do pogorszenia stanu środowiska oraz jakości życia i zdrowia mieszkańców.

Przeprowadzona analiza i ocena pozwala na stwierdzenie, iż założenia projektowanego dokumentu przyczynią się do poprawy stanu środowiska, i są korzystne w aspekcie ochrony przyrody.

V. Wykorzystane materiały:

1. Tyszecki A.: Wytyczne do procedury i wykonywania ocen oddziaływania na środowisko IUCN The World Conservation Union – Program Europy Warszawa 1999 r.
2. Sołowiej D.: Podstawy metodyki oceny środowiska przyrodniczego człowieka. Wydawnictwo Naukowe UAM. Poznań 1992 r.
3. Mizerski W.: Tablice chemiczne. Wydawnictwo Adamantan. Warszawa 1997 r.
4. Walczak M., Radziejewski J., Smogorzewska M., Sienkiewicz J., Gacka-Grzesikiewicz E., Pisarski Z.: Obszary chronione w Polsce, Instytut Ochrony Środowiska wydanie III, Warszawa 2001 r.
5. Juda J. Budziński K.: Zanieczyszczenia atmosfery. WNT, Warszawa 1961 r.
6. Król S.: Przyroda województwa pilskiego i jej ochrona. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznań 1997 r.
7. Kondracki J.: Geografia fizyczna Polski. PWN, Warszawa 1994.
8. Szpindor A.: Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja wsi. Arkady. Warszawa 1998 r.
9. Drągowski A. i in.: Podstawy ochrony środowiska. Zeszyt 3: Antropogeniczne przemiany środowiska. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne. Warszawa 1994 r.
10. Lenart W., Tyszecki A.: Poradnik przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko. Ekokonsult. Gdańsk 1998 r.
11. Richling A., Solon J.: Ekologia krajobrazu. Polskie Wydawnictwo Naukowe. Warszawa 1998 r.
12. Jordan H.P. i. in.: Ochrona wód podziemnych. Wydawnictwo Geologiczne. Warszawa 1984 r.
13. Matuszkiewicz J. M. : Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski, Wydawnictwo PAN, Wrocław 1993.
14. Matuszkiewicz W. :Przewodnik do oznaczania zbiorowiska roślinnych Polski PWN Warszawa 1984 rok.
15. Dzieciolowski W.: Analiza i klasyfikacja gleb. Skrypt Akademii Rolniczej w Poznaniu, Poznań 1985.
16. Cieślak M.: Zagrożenia i kierunki ochrony różnorodności biologicznej rozdrobnionych kompleksów leśnych IOŚ Warszawa 1996 rok.

Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu ochrony środowiska dla gminy Łobżenica na lata 2015-2020

17. Korzeniak G.: Prognoza skutków wpływu ustaleń planu na środowisko. Poradnik Gospodarka Przestrzenna Gmin. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej Oddział w Krakowie .Lewelyn - Davies, London 1996 rok.
18. Mapa hydrograficzna Polski w skali 1:50000, arkusz Łobżenica.
19. <http://www.mos.gov.pl/>,
20. <http://poznan.rdos.gov.pl/>,
21. <http://www.geoportal.gov.pl>,
22. <http://www.poznan.pios.gov.pl>
23. Lustracja terenowa.